

REC'D APR 23 1983

VIENYBĖ

1886 • 97TH ANNIVERSARY YEAR • 1983

97 M. 6 N.

192 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

1983 M. KOVO [MARCH] 31 D.

Telephone
(212) 277-7257

50 CENTŲ

Valdas Adamkus liudijo Washingtonė

Pastaruoju metu išgarsėjusios Environmental Protection Agency—Aplinkos Apsaugos Agentūros Vidurio Amerikos įstaigos viršininkas Valdas Adamkus, kovo 18 d. liudijo Kongreso pokomitetyje, kuris tiria šios agentūros padarytus neleistinus veiksmus praeityje.

Agentūra labai kritikuojama, o kai buvo priversta pasitraukti jos administratorė Anne McGill Burford, pradėjo siūbuoti ir visas aparatas.

Tuo reikalu Kongrese vykdomi apklausinėjimai, kuriame dalyvavo Adamkus ir jo vadovaujamos įstaigos Chicagoje kiti aukštesnieji pareigūnai. Savo pranešime Adamkus nesutiko su laikinai pareigas einančio Washingtono EPA šefu John Hernandez nuomone.

Pagrindiniai nesutikimai atsiradę svarbiausia dėl 1981 m. EPA Chicago įstaigos parengto raportu, kuriame buvo minima Dow Chemicals kompanijos vardas ir kurio išvadoje buvo pasakyta, kad Dow įmonė Midland, Mich., išleidžia atliekas, kurios esančios pagrindiniu ir vieninteliu šaltiniu TCDD (dioksino) taršos, randamos Tittabawassee ir Saginaw upėse ir Saginaw įlankoje Michigane. Dioksinas, kai kurių mokslininkų tvirtinimu, yra viena iš pačių ligšiol žinomų nuodingiausių medžiagų.

Adamkus liudijo, kad jo vadovaujamos įstaigos paruoštą kritišką tos bendrovės taršos raportą tas pats Hernandez tuomet pavadinęs "šiukšlėmis" ir įsakęs išbraukti tas vietas, kur minimas

Dow vardas. Adamkus ir jo tarnautojai liudijo, kad pakeitimai būtų padaryti taip, kaip Hernandez pageidavęs, pažodžiui raportą išnagrinėjus su pačios Dow kompanijos pareigūnais.

Apie šį Adamkaus liudijimą plačiai parašė Amerikos spauda. Chicago Tribune ir New Yorko Newsday pranešimą apie įvykį išidėjo pirmuosiuose puslapiuose, o The New York Times žinią apie Adamkaus liudijimą kovo 19 d. pradėjo pirmajame puslapyje ir tęsė 8-ame psl., kartu su nuotrauka, panašia į šią, spausdinamą Vienybėje.

Žinios gale The New York Times dar pridėjo paskirų citatų iš Adamkaus liudijimo, kad, nenorint pyktis su viršininkais Washingtonė, reikėję ką nors daryti (reiškia: išbraukti kritiškas pastabas). Bet laikraščio korespondentas pridėjo, jog Adamkus pabrėžė, kad galutinis raportas toli gražu nepavaizdavo tikrosios padėties regione. Adamkus visą tą epizodą pavadino neetišku ir neprofesionališku.

Kongresmanas John Dingell (D-Mich.), kuris vadovauja Kongreso Rūmų Energijos ir Komercijos pakomitečiui, pagyrė Adamkų ir jo štabo narius, kad jie šiais savo parodymais ir pastangomis iškelti tikruosius taršos kaltininkus atlikę didelį patarnavimą gyventojams ir užsitarnauja jų gilaus dėkingumo. Jis įspėjo prez. Reagano administraciją, kad nebūtų jokio keršto.

Adamkus, ir toliau tvirtai laikydamasis nusistatymo, kad Dow Chemical kompanija turi būti pa-

Nukelta į 2 psl.

Mirė Ona Cheledenienė — pasižymėjusi lietuvė bankininkė Philadelphijoj

Septyniasdešimt devintuosius savo amžiaus metus eidama, Ona Cheledenienė iš gyvųjų tarpo pasitraukė kovo 18 d. Buvo viena iš pirmųjų Philadelphijos moterų, vadovavusių vietinei didžiulei finansinei institucijai.

Ji savo keturiasdešimt pačių geriausių gyvenimo metų paskyrė Liberty Federal Savings and Loan Association. Ji buvo ilgametė to populiariai vadinamo "lietuviškojo banko" vykdomoji viceprezidentė ir atliko lemiamą vaidmenį to banko augime ir veikime.

Ji suplanavo ir atidarė pirmąjį banko skyrių, o paskui, bankui šakojantis, vadovavo patalpų planavimui ir įrengimui ir atidarymų organizavimui ir pravedimui.

Jos įnašas šiai bankinei institucijai siejasi su jos vyru Kaziu Čeledinu (Charles Cheleden), kuris, prieš porą metų pasitraukdamas iš aktyvių pareigų, pareiškė, kad per abudu kartu jiedu bankui yra atidavę daugiau kaip šimtą metų savo darbu ir patyrimu.

Charles Cheledenas, dabar esantis dalinėje pensijoje, ilgus metus buvo banko direktorium ir pirmininku. Dabar tose pačiose pareigose yra jiedviejų atžala — sūnus Charles George Cheleden.

Iš artimiausios šeimos narių ve-

Ona Cheledenienė

lionės, kuri mirė Philadelphijoje, Chestnut Hill ligoninėje nuo širdies smūgio, prieš tai ilgokai pasirgusi, be vyro ir sūnaus, dar liūdi dvi dukros Ruth Kerber ir Carol Alcorn su vyrais ir 15 jos anūkų, jos sesuo Emily Pranckūnas-Martin. Bet šalia jų, velionės gedi ir ilgai ją prisimins banko vadovybė, valdyba ir visas personalas, nes ji buvo mėgstama ir vertinama asmenybė.

Velionė palaidota kovo 22 d.

Nukelta į 5 psl.

Lietuviai Chicagos mero rinkimuose

Chicagos mieste šiemet renkant miesto merą dedasi dideli "dyvai". Kaip jau buvo rašyta, demokratų partijos pirminiuose rinkimuose, esant dviem baltiesiems kandidatais, nominuotas juodukas Harold Washington. Jis nurungė dabartinę merę Jane Byrne ir buvusio ilgamečio mero sūnų — Richard Daley. Dauguma lietuvių šiuose rinkimuose palaikė Jane Byrne.

Kadangi pirminiuose rinkimuose buvo eliminuoti baltieji demokratų kandidatai, daugumos baltųjų dėmesys net ir demokratų, nes republikonai mero rinkimuose niekad jokios rolės nevaizdino, tuoj buvo susirūpinta teikti paramą republikonų kandidatui, lietuvių kilmės žydų tautybės teisininkui Bernard Epton. Net ir kai kurie demokratų veikėjai viešai jam pažadėjo paramą, būk tai sekdami jų atstovaujamo žmonių nuotakas.

Daug lietuvių remia republikoną Bernard Epton. Tam sudarytas

komitetas B. Epton Chicagos miesto merui išrinkti. Komitetas kovo 3 d. pradėjo savo darbą. Jį sudaro: Juozas Bacevičius — pirm., Kazimieras Oksas, Vincas Kačinskas ir Algis Regis — vicepirm., Regina Andrijauskienė — sekr., Vytautas Jasinevičius — išd., nariai — Kazys Balčiūnas, Juozas Sulaitis, Jonas Talandis, Anatolijus Milūnas.

PALAIDOTAS LIETUVIŲ KAPINĖSE

Chicago Sun-Times kovo 10 d. pirmame puslapyje patalpinta nuotrauka, vaizduojanti Lietuvių Tautinėse kapinėse (Lithuanian National Cemetery) įvykusias laidotuves. Jose palaidotas Slaptosios Tarnybos agentas Donald Bejcek, kuris žuvo besaugodamas Britanijos karalienę Elžbietą II, jai viešint Kalifornijoje. Donald buvo lietuvių kilmės iš savo motinos pusės.

Vienybė is published twice a month by Valerie Tysliava and son Joseph N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207. Second Class postage paid at Brooklyn, N. Y. Postmaster: Send address changes to Vienybė, 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207.

Subscription per year \$10.00. By First-Class mail \$25.00.

Staff: Editor: Jonas Valaitis; Managing and Layout editor: Valerie Tysliava; Assistant: Ann Waivada; Business Manager and Photo editor: Joseph N. Tysliava.

Contributing editors and writers: Mykolas Drunga, Demie Jonaitis, Charles P. Kal, Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.

A U Š R A I R V I E N Y B Ė ?

Į mano pastabas dėl Aušros metų paskelbimo išėivijoje (Vienybė, 1983, Nr. 3), Draugo dienraštyje atsiliepė spaudos kolega Mykolas Drunga (Draugas, 1983, Nr. 44).

Dėl mano kuklių pastabų jis Drauge išpleškino visą vedamąjį ir įrodinėjo, jog Aušra vis dėl to turi daugiau nuopelnų, negu Vienybė.

Jis net suprato, jog mes, vienybiečiai, savo pastabomis norime sumenkinti Aušrą, nes savo rašinių pradėjo antrašte "Negesinkime Aušros", o šio pavadinimo viršuje (labai neįprastas laužymo būdas!) pridėjo "Bet jos žėrėjime atsinaujinkime!"

Atrodo, jog Drunga be reikalo pasikarščiavo. Kažin ar galima būtų daryti konkretų palyginimą tarp Aušros ir Vienybės nuopelnų, todėl ir nebuvo reikalo įsivaizduoti, kad "gesinami" Aušros nuopelnai.

Tiedu laikraščiai ėjo skirtingose (ir net tolimose) pasaulio dalyse. Nežiūrint to, skaitytojų Amerikoje (nors nedaug) turėjo ir Aušra, o Vienybė (tada—Vienybė Lietuvninkų) kiek didesniu egzempliorių skaičiumi nukeliaudavo į Lietuvą, Prūsiją ir kitas vietas. Pats dr. J. Basanavičius, dr. V. Kudirka ir kiti didesnieji aušrininkai ar varpininkai yra buvę ir Vienybės bendradarbiais.

Kadangi Aušros metai buvo paskelbti išėivijai (o pirmoje eilėje Š. Amerikai, kur gyvena didžiausias lietuvių skaičius), tai ir galvojome, jog Šiaurės Amerikos kontinente ir Vienybės reikšmė yra žymiai didesnė, negu Aušros. Negalima nuneigti Aušros nuopelnų kaip tokių, ir šiuose kraštuose, ko mes, vienybiečiai, ir nesiekiamo.

Todėl, būdami praktiški, savo mintis kreipėme konkretesne linkme, negu Drunga, dabar dirbdamas ir Drauge, norėtų. Be reikalo, jis aiškina, esą "Gaila, kad Šulaitis, atrodo, ne visai tą supranta". Žinoma, sunku suprasti bei permatyti paprastus mirtinguosius, o dar sunkiau "išstudijuoti" į filosofavimą pasinešusį kolegą. Jis norėjo (ir turbūt, dar tebenori), jog atsiklauptume prieš tą jo iškeliamą "stebuklingąjį faktą", kurio pasėkoje pradėjo eiti Aušra.

Galimas daiktas, reikia su Drunga sutikti, tas Aušros išleidimo faktas buvo stebuklingas ir jį, žinoma, reikia atžymėti kaip istorinį įvykį, tačiau kokių nors ypatingų pervertinimų (o jų pas mus yra su kaupu) gal ir nereikėtų siūlyti.

Kaip minėta, palyginimų tarp Aušros ir Vienybės aš nedariau ir jų vertės ant svarstyklių nedėjau, nes jie buvo skirti skirtingai skaitytojų grupei, skirtingose valstybėse. Gal to ir Drunga nesuprato?

☆ ☆ ☆

Aš manau, kad Drungai reikėtų pastudijuoti Amerikos lietuvių praeities istoriją. Ją bestudijuodamas jis nė colio nepasiūrtų į priekį—be Vienybės. Joje (ir tik joje) daugelį metų atsispindėjo visa Amerikos (kartais ir tuometinės Lietuvos) lietuvių veikla, jos problemos. Jam tektų mėnesių mėnesius vartyti senuosius Vienybės komplektus (dauguma jų jau yra ir mikrofilmuose), pastudijuoti Vienybės išleistas knygas, Vienybės sukurtinius leidinius ir kitas knygas, kurios buvo parašytos, naudojantis Vienybė ir t. t. Tai čia jau labai platus darbas, kuriam nepakaktų filosofavimo ir prisitaikymo mūsų patriotinei skaitytojų gyslelei.

Drunga apie Vienybę galėtų pasiteirauti pas savo bičiulį istoriką dr. Algirdą Budreckį, kuris Vienybės praeitį yra gerokai išstudijavęs ir tuo reikalu paskutinių kelerių metų laikotarpyje pačioje Vienybėje paskelbęs eilę istorinių rašinių.

Nesileidžiant į plačius Vienybės nuopelnų išskaičiavimus, kaip rašo Drunga Aušros atvejuje, užtenka pasitenkinti tik viena nuomone apie Vienybę, pareikšta minint jos 25-erių metų sukaktį (1911 m.) Tas asmuo buvo vienas didžiųjų Amerikos (o kartu ir Lietuvos) veikėjų—tai dr. J. Šliūpas. Jis sakė: "Kada žinau, jog Vienybė Lietuvninkų visuomet dalyvavo mūsų ir imtynėse už lietuvių būvį, negaliu susilaikyti neprišaukęs Jums, draugai ir sandarbininkai to laikraščio: dirbkite drąsiai toliau, Jūsų darbas nenuėjo veltui! Jūsų triūsas atnešė lietuviams naudą, neapsakomą, milžinišką, ir—be abejonės—bus dar vaisingesnis ir skalesnis ateityje! Neatleškite, nenugurkite dvasėje, bet ištrivokite, nepailsę, iki išvysime lietuvius visus apsišvietusius ir iki išsivaduos tėvynė nuo svetimų retežių".

☆ ☆ ☆

Dar kartą noriu priminti, kad mes ir negesinome ir negesiname Aušros. Šimtai ir gal tūkstančiai Vienybės skaitytojų bei bendradarbių

Ambasadų atšvaistėje Washingtone

Diplomatinis gyvenimas—jautri jautri styga, kurios tylus virpėjimas atšviečia vienos, ar kitos tautos gyvenimą atstovaujama krašte. Diplomatai susitikimuose, priėmimuose parodoma vienių kitiems atodaira, ar noras suprasti priešingumus, plaukiančius iš valstybinės padėties.

Žinoma, daug lengviau reprezentuoti savo kraštą, kada atstovaujama sava laisva valstybė, turinti savo vyriausybę. Visai kitas reikalas, kada atstovaujamas pavergtas kraštas, kurio padėtis ne visiems ryški, ar dar kitiems dvelkia antgonizmu.

Reikia pasidžiaugti, kad lietuvių atveju yra valstybių, kurios rodo malonią atidairą ir palaiko draugiškus santykius su Lietuvos, Latvijos ir Estijos diplomatiniais atstovais.

Kovo 14 d., Lietuvos atstovas ir Ona Bačkienė buvo pakviesti dalyvauti Ispanijos ambasadoriaus išleistuvėse. Ispanijos ambasada yra Lietuvos Pasiuntinybės kaimynystėje, jos namai beveik tuo pačiu metu statyti, kaip ir Lietuvos Pasiuntinybės. Ispanijos ambasados rūmai ponios Henderson statybos plane buvo numatyti, kaip JAV viceprezidento rezidencija. Planams pasikeitus—rūmus įsigijo Ispanija savo ambasada. Užtat tų rūmų vidus savo senovišku stiliumi iki šiol gerai išlaikytu—teikia nepaprastą romantiško grožio vaizdą. Garsiuju ispanų menininkų kūriniai gražiai iliuminuoti, sienos papuoštos senoviškais globelenais. Rezentacinių kambarių viduryje—gražus gojelis su fontanu ir žalumynais. Tai senoviskos statybos rūmai, kurie byloja ne tiek ieškojimą patogumų, kiek bendro grožio parbrėžimą.

Kovo 17 d. Lietuvos atstovas ir O. Bačkienė buvo pakviesti į Brazilijos ambasadoriaus ir jo žmonos rengtą priėmimą pagerbti atsilankiusį Brazilijos aeronautikos ministrą.

Priėmime dalyvavo daug JAV administracijos pareigūnų, Washingtone akredituotų ambasadorių, ir ypač daug karininkų.

Tiedvi ambasados—Ispanijos ir Brazilijos yra skirtinguose rajonuose ir jų rūmų išorė bei vidus daug kuo skiriasi. Bendrai, kiekvienos ambasados reprezentaciniuose kambariuose pastebima tautinės kultūros bruožai, byloja tų kraštų individualybe.

Ryšium su šiuo dienų politinėmis aktualijoms Foreign Policy draugijos rūpesčiu kovo 17 d. Dirkseno Senato įstaigų pastate įvyko vadinami "apskritojos stalo" ambasadoriams skirti uždari pokalbiai. Juose pranešėjais buvo Sen. Charles Percy, Senato užsienių santykiams palaikyti komiteto pirmininkas ir to

komiteto narys Sen. Clairborne Pell. Šiame pobūvyje dalyvavo ir Lietuvos atstovas dr. S. A. Bačkis.

Diplomatiniai atstovai, S. A. Bačkis—Lietuvos, A. Dinbergs—Latvijos ir E. Jaakson—Estijos kovo 22 d. turėjo Washingtone pasitarimą aktualiais politiniais klausimais. Jie pasikeitė turimomis informacijomis, liečiančiomis padėti jų pavergtose tėvynėse bei tarptautinę konjunktūrą.

Dabartinė Pabaltijo valstybių reikalams pareigūnė Valstybės Departamente, Mildred Patterson, skiriama naujoms pareigoms. Jos vietoje bus naujas pareigūnas John William Zerolis, kuris tas pareigas netrukus perims.

JAV Protokolo Šefės ir Rooseveltto kvietimu Lietuvos atstovas ir O. Bačkienė dalyvavo jų rengtame Blair House kovo 22 d. priėmime. Jame buvo atsisveikinta su ligšiol buvusiu Protokolo Šefės pavaduotoju Thomas A. Nassif ir jo žmona. Nassif yra paskirtas Valstybės Sekretoriaus padėjėju ryšiams su kongresmenais Tolimųjų Rytų reikalams. Ta pačia proga susipažinta su naujuoju Protokolo Šefės pavaduotoju William K. Sadleir ir jo žmona. Sadleir pereitais metais buvo amerikiečių dalyvavimo įvykusioje viršūnių konferencijoje ekonominiams klausimais Versalyje koordinatorių. 1972-1975-aisiais metais jis yra gyvenęs Prancūzijoje, kur rūpinosi Mormonų bažnyčios reikalais.

VALDAS ADAMKUS . . .

Atkelta iš 1 psl.

žabota vandens teršime, kovo 31 d. Chicagoje paskelbė spaudai jo vadovaujamos įstaigos raportą.

Tasai raportas buvęs pradėtas ruošti dar 1981 m., kai Dow atsisakė suteikti reikalaujamą informaciją. Raportas rengtas bendrai Adamkaus vadovaujamos įstaigos ir Michigano valstijos gamtos resursų departamente.

Jame teigiama, kad Dow įmonė, kuri yra Midland vietovėje, kasdien išleidžia į Tittabawassee upe apie 35 svarus, arba daugiau kaip šešias tonas per metus, nuodingų organinių mišinių. Jų tarpe yra ir dioksinas.

Paskelbdamas raportą, Adamkus spaudai pareiškė: "Mes netvirtiname, kad nuo šito nuodų kiekio žmonės ims mirti rytoj, bet mes galvojame apie ateitį—gal tai gali įvykti po dešimties metų. To jie (Dow kompanija) nenori pripažinti, bet mes dabar turime viską baltą and juoda. Ir tai mums sukelia rūpesčių—padėtis turi būti sureguliuota".

rėmė ir teberemia Aušros idėjas bei tautos laisvo gyvenimo aušras. Per 97 savo gyvenimo metus Vienybė plačiai kėlė ir tebekelia bendrąsias lietuviškąsias problemas. Vienybė ypatingai "moderniaisiais" laikais išliko vieninteliu lietuvių nepriklausomu laikraščiu pasaulyje, kuriame galima apie viską ir visada laisvai kalbėti. O tai didelis privalumas, kurio Drunga, dabar įsijungęs ir į Draugo redakcinio kolektyvo eiles, irgi, manau, labai norėtų.

Galvoju, jog dabar reikėtų konkrečiau kalbėti, ne vien apie Aušros gesinimą, bet apie lietuvių tautos ir vienybės skaldymą, kuris, deja, dar ir šiandien (nors ir mažesniu mastu) dar tebevyksta. Edvardas Šulaitis

Neseniai pasirodžiusiame naujajame Technikos Žodžio (1982 m. Nr. 4) numeryje, kuris leidžiamas Chicagoje patalpinti išpūdziai: trijų JAV profesorų, šiluminės energijos specialistų iš jų apsilankymo Tarybų Sąjungoje, o taip pat Vilniuje bei Kaune. Jų iliustruoti išpūdziai tilpo Heat Transfer Engineering žurnale, leidžiamame Hemisphere leidyklos New Yorke. Svečiai iš Amerikos: prof. Hartnett, Irvine ir Begell turėjo progos skaityti paskaitas Lietuvos studentams ir žurnale buvo patalpinta fotokopija skelbimo, kuris į amerikiečių mokslininkų seminara kvietė ir Lietuvos studentus.

Tame amerikiečių žurnale plačiau rašoma apie prof. Žukauską ir jo aukštos vertės atsiekimus. Tarp kitko rašoma jog "Prof. Žukauskas sutiko savo straipsnius apie pritaikomuosius šilumos mainus išversti į anglų kalbą ir suredaguoti straipsnių serijas, kurios bus atspausdintos Hemisphere leidyklos, pradėdant 1981-uosius metus".

Aukščiau minėtas Technikos Žodžio žurnalas turi problemų. Tačiau jos buvo kiek kitokios, negu daugumos mūsų spaudos. Jeigu kita spauda ne tiek dejuoja medžiagos ir bendradarbių trūkumu, o tik lėšų stoka—tai Technikos Žodis—atvirkščiai. Žurnale pareikšta, kad "bus neįmanoma jį (Technikos Žodį) išleisti, ne dėl finansų ar skaitytojų trūkumo, bet dėl medžiagos stokos". Spaudos sekcijos vedamajame, pavadintame "Be jūsų nebus mūsų" vadovas Juozas Rimkevičius dėl aukščiau pacituoto sakinio rašo:

"Tai pabrežtinai sunkūs ir sukrečiantiniai atviri žodžiai, tarti savo bendradarbiams, Sąjungos nariams ir skaitytojams. Jie liečia mus visus ir skatina kiekvieną tiesioginiai pasvarstyti, kaip ir kuo galėtume padėti esamai padečiai pagerinti..."

Technikos Žodis įsteigtas 1951-aisiais metais. Jį leidžia Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų S-gos Chicagos skyriaus Technikinės spaudos sekcija. Išėina kas trys mėnesiai. Prenumerata \$6 metams. Vyr. redaktorius V. Jautokas.

Kai Edmundas Juškys, Tarybų Sąjungos ambasados Washingtone I-asis sekretorius, grįžo į Lietuvą praėjusių metų viduryje, Chicagoje pasklido gandai, jog jis patekęs į valdžios nemalonę.

Tokius gandus išskleidė pats Edmundas Juškys. Sausio 7 d. Brooklyne išėinančioje Laisvėje ilgokas tilpo jo laiškas, kuriame jis pasiaiškina, dėl ko tylėjęs.

Jis rašo, kad ilgoką laiką nežinojo, kokį darbą dirbsias.

"Dabar jau, jis rašo, viskas savo vietose. "Pradėjo dirbti Žinijos draugijos Respublikinės valdybos pirmininko pavaduotoju. Draugijos pirmininkas dabar yra gerai žinomas akademikas Vladas Niunka".

Jis toliau aiškina apie pačią draugiją. "Draugija yra užsibrėžusi

tikslą skleisti Lietuvos visuomenėje mokslo žinias ir kelti jos politinę ir kitokią kultūrą. Darbas labai įdomus. Pats aš jaučiuosi kaip žuvis įmesta į vandenį. Noriu, kad ir manimi nenusiviltų nei mano kolegos Draugijoje, nei visuomenėje".

"Kartkartėmis (kad neužmirštume arba just for fun) visa šeima pasižnekučiuojame angliškai. Nemažai skaitau ta kalba, paklausau radijo laidų. O kiekvienos kalbos mokėjimas—didelis dvasinis turtas",—sako buvęs diplomatas Washingtonė.

Esame įpratę, jog viešose vietose, meniniuose pasirodymuose būtų pademonstruotas pasirodantiųjų sugebėjimas, mokėjimas. tuo savotiškai norima pasididžiuoti.

Bet pas mus kartais būna priešingai. Imama ir demonstruojama... nemokėjimas. Žinoma, gal tai nedaroma sąmoningai, bet tik neturima jokių normų ir atsiskoma publikos gerbimo privalumo. Atrodo, kad kai kurių mūsiškių tarpe yra išvyravusi mintis, jog nežiūrint kaip kas pasirodys, vis tiek bus gerai, nes publika nesupras.

Nesupras? A, Cha!
Neseniai Chicagoje teko stebėti daugelį Nepriklausomybės šventės minėjimų. Viename jų, kuris buvo skirtas jaunimui, pasirodė vietinio Pedagoginio Lituanistinio Instituto studentai, taigi jau gimnazijas baigę jaunuoliai. Jie čia deklamavo poeziją. Kai kurie jų gana neblogai lietuviškai skaitė, kiti prasčiau, o viena—vos ne vos, eilėraščių paskaitė visai nelietuvišku akcentu...

Pasidaro liūdna, kad visą lituanistinių mokyklų eilę perėjusi studentė (kitaip ji, turbūt, negalėtų patekti į Pedagoginį Lituanistinį Institutą) vos tegali savo liežuvi lietuviškai apversti. Žinoma, gal tas dabartinėse sąlygose (o jomis dažnai vis norima savo nesugebėjimus dangstyti džiaugiantis, kad dar mūsų tarpe pasirodo!). Tačiau, aš manau, kam gi reikia demonstruoti nemokėjimą—tegu kiti dar tebetiki, kad išeivių lituanistinės mokyklos išugdė visus puikiai lietuviškai tariančius (nesakome—kalbančius) jaunuolius!

Dauguma per radiją ir televiziją girdėjome ir matėme nejaukus vaizdus apie Australijoje siautusias milžiniškus gaisrus, kurie sunaikino daug turto ir kuriuose nemaža žmonių žuvo, o kiti liko benamiais.

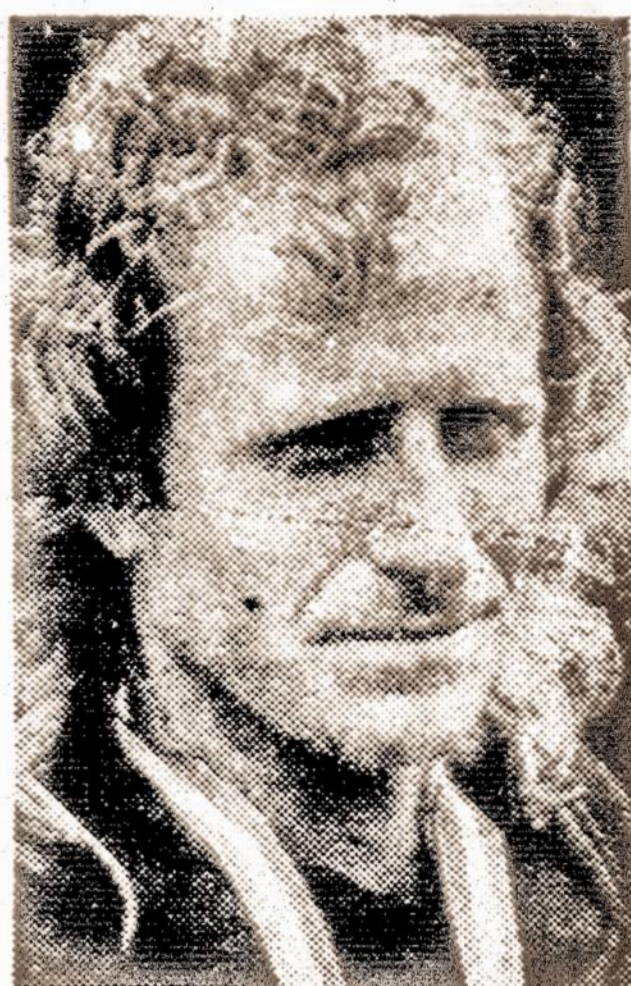
Australijoje išėinantis laikraštis Mūsų Pastogė rašo, kad tuose gaisruose nukentėjo ir eilė lietuvių. Tokių tarpe minimi melburniečiai—buvęs Mūsų Pastogės red. J. Žukauskas, skautininkas V. Vaitkus, Malakūnas. Melbourne lietuvių apylinkės valdyba daro žygių nukentėjusius sušelpiti: ji paskelbė vaju į nelaimę papuolusiems tautiečiams padėti. [eš.]

Kovo 23 d. laidoje The New York Times išėdėjo Vito Gerulaičio nuotrauką ir rašinį apie tai, kad Federalinė grand jury, ilgesnį laiką tyrinėjusi to teniso žaidėjo išvėlimą į konspiraciją pirkti kokaino, kovo 22 d. nubalsavo, kad jis nebus kaltinamas, nes neturima pakankamai inkriminuojančios medžiagos. Federalinis prokuroras John S. Martin Jr. Manhattane pareiškė, jog investigacija oficialiai užbaigta.

Investigacija buvo pradėta tada, kai pereinamųjų metų rugpjūčio mėn. buvo teisiamas narkotikų pirkėjas, kalifornietis Tony Goble. Tasai Goble tada narkotikų pardavėjui, kuriuo buvo slaptas policijos agentas, aiškinęs, jog jis nori nupirkti kokaino už 20 tūkst. dol., nes, esą "Vitas turįs \$20 tūkst. ir norįs pirkti kokaino", kuris gal būtų buvęs naudojamas jo draugų vaišėse, po teniso žaidynių Manhattane 1982 m. Visa tai buvo to slaptojo agento užrekorduota. Ir Goble buvo nuteistas vieneriems metams kalėjimo už konspiraciją pirkti narkotikų už \$20 tūkst.

Ir taip Goble pats pakliuvo policijai, prieš nupirkdamas kokainą ir prieš jį kam nors perduodamas. Bet, kadangi jis paminėjęs Gerulaičio vardą, tai ir prokuroras susidomėjo tuo klausimu, nors nebūtų domėjęsis, jei būtų buvęs paminėtas kas nors kitas, o ne Gerulaitis.

Gerulaičio advokatas Thomas P. Puccio, kuris anksčiau buvo prokuroru vadinamoje Abscam politinės korupcijos investigacijoje, o prieš tai—Brooklyne federaliniu prokuroru, spaudos konferencijoje pagyrė federalinį prokurorą Martin ir grand jury už tai, kad jie savo pareigas atliko profesionališkai ir sąžiningai. Tos konferencijos metu jis taip pat pasikalbėjo telefonu su Gerulai-

Vitas Gerulaitis

čiu, kuris tuo metu Milane dalyvavo teniso turnyre.

Išgirdęs apie grand jury sprendimą, Gerulaitis pareiškęs, kad jis esąs tikrai patenkintas. Toliau laikraštis rašo, kad Gerulaitis, 28 m. amžiaus, gyvena Kings Point, L. I. Pabaigai dar prideda paaiškinimą, kad federalinis teismas paprastai domisi narkotikų prekiautojais, bet taip pat gali susidomėti ir pirkėjais, jei bylos eigoje kas nors iškyla. Jei tokiais pirkėjais būna asmenys, kurių vardas yra plačiau publikai žinomas, aiškinama, kad tokiais atvejais bylos užvedamos vien dėl atbaidomosios vertės.

Jei Gerulaitis būtų buvęs rastas kaltu ir nuteistas, suprantama, jam tai būtų pakenkę jo teniso karjeroje. Men's International Professional Tennis Council administratorius M. Marshall Happer, kaip laikraštis rašo, pareiškęs, jog žaidėjas, jei būtų rastas kaltu, gali būti suspenduotas trejiems metams ir nubaustas iki \$20 tūkst. Anot jo, "kiekvienas laikomas nekaltu, kol bus rastas kaltu".

ANDROPOVAS SPAUDŽIA LABIAU UŽ BREŽNEVA

News World, New Yorke išėinantis anglų kalba dienraštis, vasario 18 d. laidoje, sovietų pavergtiems kraštams skirtame puslapyje, išėdėjo žinią, pavadintą "Andropov seen rougher on rights".

Cituojama eilė paskirų tautybių atstovų pasisakymų apie nūdienę padėtį žmogaus teisių srityje. Jų tarpe yra ir Gintė Damušytė, Lietuvių Informacijos Centro kalbėtoja.

Jos tvirtinimu, vienu ryškiausių padidėjusių priespaudos pavyzdžių esąs Viduklės klebono kun. Alfonso Svarinsko suėmimas, apkaltinus jį antivalstybine veikla. Jos manymu, šis areštas esantis tikrai susijęs su valdžios pasikeitimu Kremliuje, nes kun. Svarinskas esąs pirmasis dvasininkas, suimtas Lietuvoje pastarųjų dešimties metų laikotarpyje. Ligtol suėmimų nebuvo, išskyrus įvairius trukdymus ar kišimąsi į religijos praktikos atlikimą.

Toliau laikraštis dar nuo savęs pridėda daugiau žinių apie suimtąjį kunigą ir pabrėžia, kad Lietuvoje, dabar turinčioje tris su puse milijonų gyventojų, 80 procentų sudarą katalikai.

Laikraštis citavo nuomonės ir New Yorke išėinančio ukrainų laikraščio redaktoriaus, Amerikos estų tautinės tarybos pirmininko Paul Saar bei Olgos Gruby, Research Center for Religion and Human Rights in Closed Societies direktorės.

Pabaigai laikraštis nuo savęs pridėjo informaciją, kad žmogaus teisių varžymo padidėjimą rodo ir tai, kad šiemet sausio mėnesį Tarybų Sąjunga teisleidusi emigruoti tik 81 žydą, kas sudaro patį mažiausią nuošimtį nuo 1971 m., kada emigracija prasidėjusi. Laikraštis taip pat priminė Europos Parlamento rezoliuciją, pasmerkiančią neleistiną žmogaus teisių pažeidimą Tarybų Sąjungoje ir raginančią savo dešimtį narių priminti Maskvai apie jos išpareigojimus pagal Helsinkio susitarimus.

Neringos stovyklavietėj šiemet bus šios stovyklos: lietuvių kilmės vaikų anglų kalba birželio 26-liepos 9, lietuvių mergaičių liepos 10-30, lietuvių berniukų rugpjūčio 14-27, ateitinių liepos 31-rugpjūčio 13.

Boston, Mass.

JERONIMO KAČINSKO LIETUVIŠKA SUITA

Kovo 27 d., sekmadienį, po mišių, šv. Petro parapijos salėje Flaherty Way, So. Bostone, įvyko muzikos ir meno valanda.

Programoje buvo atlikta nauja Jeronimo Kačinsko lietuviška suite fleitai, klarnetui ir fagotui ir Beethoveno fortepijono trio Op. 1, nr. 3 smuikui, violončelei ir fortepijonui.

Atlikime dalyvavo: Mathew Marvuglio-fleita, Andre Lizotte-klarnetas, Steve Young-fagotas, Gerald Mordis-smuikas, Virginia Therakas-violončelė ir Jeronimas Kačinskas-fortepijonas. Pučiamųjų grupę sudarė Berklee muzikos kolegijos dėstytojai, styginiai-Bostone koncertuojantieji instrumentalistai.

Jeronimo Kačinsko suiteje naudojami lietuvių liaudies melodijų ir ritmų elementai, apipavidalinti atitinkama harmonija.

Suitą sudaro keturios kontrastingos dalys: Vidurdienio darbai, Laukų daina, Lamzdžių garsai ir Sūkury.

PABALTIEČIŲ KONCERTAS

Kovo 27 d. Naujosios Anglijos Pabaltiečių draugija surengė Bostone sėkmingą koncertą, kurio programą atliko du žymūs bostoniečiai: solistė Daiva Mongirdaitė ir pianistas Edmundas Saulius Cibas.

Mongirdaitė yra Bostone baigusi muzikos ir dramos studijas ir jau plačiai žinoma kaip solistė JAV ir Kanados lietuviams. Cibas yra žinomas kaip pianistas ir akompanavęs daugumai dainininkų Bostone ir apylinkėse, o paskutiniu laiku prie savo pavardės prisidėjęs ir med. dr. titulą.

V PLJ kongreso stovyklos akademinės programos rengimo komisijoje yra: pirm. Birutė Bublienė, Antanas Saulaitis, SJ Seselė Ignė Marijošūtė ir Viktorija Lenkauskaitė. Stovyklos techninės ruošos pirmininkė yra Rusnė Kasputienė. V PLJ kongreso stovykla bus liepos 4-10 Oberlin College, arti Cleveland, Ohio.

Grandinėlės sukaktuviniam koncerte Clevelande susitiko seni prieteliai: Liūdas Sagys, Vytautas Beliajus iš Denver, Colorado ir Vladas Butėnas su žmona.

Grandinėlei 30 metų sukaktuvių proga buvo sudaryta gan didelė paveikslų-vaizdų iš Grandinėlės veiklos

paroda. Nuotraukoje parodą apžiūri: Gedrienė, A. Simons ir A. Bublytė. V. Bacevičiaus nuotr.

GRANDINĖLĖ PAMINĖJO 30 METŲ SUKAKTĮ

Dievo Motinos parapijos salė, talpinanti 800 publikos buvo pilnutėlė kovo 19 d., kai pagarsėjusi Liudo ir Aleksandros Sagių vadovaujama Grandinėlė minėjo 30-ies metų sukaktį. Besikeičiantys šokėjai Sagius vadino tėvais, o Sagiai šokėjus savo—vaikais... Minėjime dalyvavo ir tikrieji buvusių, esamų ir būsimųjų šokėjų tėvai ir giminės, o taip pat ir buvę ir būsimieji šokėjai-šokėjos.

Grandinėlė davė progos jaunimui ne tik Šiaurės ir Pietų Amerikos kontinente gastroluoti, bet ir Europoje bei Australijoje.

Grandinėlės šokikų ir muzikantų yra arti 90! Jie gauna paramos iš visuomeninių įstaigų, tėvų, net ir amerikiečių, kuriems irgi garbė, kad ir Ameriką užsienyje atstovauja aukšto kalibro etninė grupė. Clevelando meras kovo 19-20 dienas paskelbė net Grandinėlės dienomis! Paminėjo amerikiečių ir kitų tautų spauda ir radijas, o Voice of America programą perdavė ir į Lietuvą.

Minėjime Aldona Stempuzienė padainavo kelias senoviškas dainas iš įvairių Lietuvos vietovių, palydint tų sričių šokiais.

Iš Grandinėlės 30 m. sukaktuvinio koncerto Clevelande. Marcinkevičienė ir Šelgalis pasitinka Grandinėlės vadovus Liudą ir Aleksandrą Sagius su Napoleono tortu. V. Bacevičiaus nuotr.

Žymiųjų choreografų: Juozo Lingio, Liudo Sagio, Elenos Morkūnienės, Juozo Gudavičiaus, muzikų V. Juozapaičio, J. Gaižausko, Jono Švedo, E. Pilipiečio, E. Žigaičio kūriniai buvo sujungti į tautinio šokio ir dainos spalvingą vienetą. Stempuzienė dar išjungė į Felikso Bajoro senovinių vedybinių ceremonijų ciklo atlikimą.

Publika ilgaus plojimų pagerbė Sagius, orkestro vedėją Ritą Kliorienę ir visus programos atlikėjus.

Po koncerto vaišėms vadovavo L.B. Kultūros Tar. pirmininkė Ingrida Bublienė, buvusi Grandinėlės šokėja, kurios dukros Vija, Rama, Aida ir dabar Grandinėlėje tebešoka.

Vaišėse dalyvavusiųjų 300 gėrėjosi trijų žvakių tortu, džiaugėsi proklamacija ir jo dovana-Clevelando simfoninio orkestro plokštele.

Cushoga apskrities proklamacija perskaitė komisijonieriaus pagalbininkas žurnalistas Algis Rukšėnas, primindamas, kad ir jis karjerą pradėjo šokdamas Grandinėlėje.

LB vadovybė sveikindama kvietė Grandinėlę į Tautinių šokių šventę, o Lietuvių Fondo atstovė Clevelande Milda Lenkauskienė, kurios dukros taip pat Grandinėlėje šoko,

pažymėjo, kad 1982-ųjų metų \$1,000 premija buvo paskirta Sagiams. Be daugelio lietuvių sveikinimų—sveikino ir Ohio Humanities Council atstovė, kurios dėka Grandinėlei buvo paskirta \$2,500 premija.

Kalbėtojai ir sveikintojai paminėjo, kad per Grandinėlę jau yra perėję virš 500 šokėjų, dalyvavusių net virš 400-uose koncertu.

Visiems dėkodamas Liudas Sagys baigė žodžiais: Norėjome parodyti bent mažą dalytę Lietuvos...

Antrąją minėjimo dieną, kovo 20 Grandinėlė dalyvavo iškilmingose pamaldose, kurioms vadovavo klebonas kun. G. Kijauskas, didelis Grandinėlės rėmėjas. Tą dieną salėje vyko šokių pamokos. Jose dalyvavo šokių žinovai: Audronė Našlėnaitė-Simons iš Toronto, Ont., Kanados ir Vytautas Beliajus iš Denver, Colorado, šokių žurnalo Viltis leidėjas ir redaktorius.

Eglė Žygaitė skaitė paskaitą apie etninės kultūros svarbą Amerikoje. Dalyvavo ir eilė etninių šokių veiklos sekėjų kitataučių. Per 5 valandas daug kas pademonstruota, daug pamokyta, na ir išmokta.

Aušros minėjimą Chicagoje surošė Lietuvių žurnalistų s-ga kovo 4 d. Jaunimo centre.

Vienybė, 1983 m. kovo 31 d.

ONOS CHELEDENIENĖS NETEKUS . . .

Atkelta iš 1 psl.

Holy Sepulchre kapinėse, po gedulingų pamaldų Holy Angels bažnyčioje, esančioje Oak Lane priemiesčio dalyje, kur Cheledinai gyvena. Laidotuvėmis rūpinosi Juozas Kavaliauskas.

Po rūžavą gvazdiką

Dalyvavusiems tose pamaldose buvo įteikta po rūžavą gvazdiką. Tos mažos dovanėlės faktas būdingas velionei. Visoje jos bankinėje veikloje dovanos turėjo didelės reikšmės. Kai pažįstami ar taupytojai apsilankydavo banke ypatingomis progomis, ji visados jiems įteikdavo kokią nors dovanėlę su komplimentais. Jos veiklos būstinė buvo banko skyriuje, kurį ji įsteigė 1958 m. prie Stanton Avenue ir Duval Street.

Sumani ir dinamiška

Čia ji pirmiausia parodė savo sumanumą, organizuotumą ir dinamiškumą. Ir pasisekimai buvo milžiniški—su savo pinigais ir finansinėmis problemomis atvyko motinos, vienos ir su vaikučiais vežimėliuose, ir su paaugliukais, kurie nešė taupyti savo variokus.

Šitame banke ji įvedė ligšiol bankinėje praktikoje nežinotų dalykų—pristatė salę meno parodoms, virtuvę tarnautojams ir salę pobūviams bei vakarais norintiems suruošti paskaitas ar susirinkimus. Visa tai buvo nemokamai.

Banko skyriaus duris įrengė žemais slenksčiais, kad moterys su vaikučių vežimukais galėtų į banko patalpas tiesiai įvažiuoti. Vežimukus galima buvo ir lauke palikti, nes per didelius banko langus motinos ir banko tarnautojai galėjo viską matyti, kas lauke dedasi. Vaikučiams banko skyrius visada turėdavo dovanėlių, tai saldainių, tai balionų, taip pat įvairių dėžučių centams taupyti.

Per mėnesį 4,000 taupytojų

Tad nenuostabu, kad net vietos

angliškoji spauda stebėjosi, jog per vieną mėnesį naujai atidarytas skyrius gavo apie 4,000 taupytojų, įnešusių bankan daugiau kaip milijoną dolerių.

Cheledenienės pagrindinės pareigos buvo "promotion, advertising and public relations". Ji ruošdavo visas sukaktis, vėjus ir skyrių atidarymus su dideliu originalumu ir pasisekimu.

Liberty Federal dabar turi aštuonis skyrius—keturi yra miesto ribose ir keturi priemiesčiuose. Kartu su centru, kuris yra netoli nuo miesto valdybos, bankas operuoja devyniose vietose.

Pirmosios dienos

Velionė buvo gimusi South Philadelphiaje. Ji lietuvių ateivių Prancūnų dukra. Iš pat jaunatvės buvo labai gabi ir energinga. Iš pat mažumės ji suprato pinigų vertę ir žinojo, kaip sunku dolerį uždirbti, o dar sunkiau—sutaupyti.

Baigusi Hallahan aukštesniąją mergaičių mokyklą, ji tuoj pat nuėjo į artimiausią finansinę įstaigą darbo ieškoti. Southwark National Bank ją iškart priėmė ir pavedė tvarkyti užsienio valiutos skyrių. Darbe jai sekėsi, nes ji mokėjo dar ir papildomas kalbas—prancūziškai ir lietuviškai. Tas bankas vėliau pakeitė vardą į Commercial National Bank. Tada jai buvo pavesta tvarkyti palūkanų apskaičiavimus, o taip pat būti išdininkės padėjėja.

Su Kaziu Cheledenu

Tuo metu ji jau buvo arčiau susipažinusi su Kaziu Cheledenu, bebaigiančiu teisės mokslus, tada dar besiverčiančiu nekilnojamosios nuosavybės ir apdraudos bizniu. 1934 m. jiedu sukūrė šeimą. Medaus mėnesio išvykę ir bepoilsiaudami Pocono kalnuose, sužinojo, kad tas jos bankas užsidaręs. Tada dar skaniai pasijuokė, prisiminę jos aiškinimą, kad, jei ji iš jo išeitų, bankas užsidarytų . . .

Ona Cheledenienė visą laiką glaudžiai bendradarbiavo su vyru Kaziu, arba Charles, kaip jį vadino. Čia ji matoma Liberty Federal centrinėje banko įstaigoje pasitarime vyro kabinete. Jono Valaičio nuotr.

Jiedviejų vedybos turėjo ir praktiškos naudos abiem ta prasme, kad jam reikėjo sekretorės, kurios pasisamdyti jis dar finansiškai nepajėgė, o Ona buvo gabi skaitlinėse. Ji tad perėmė tvarkyti vyro nekilnojamosios nuosavybės ir apdraudos įstaigos reikalus, o Kaziu atsirado daugiau laiko užbaigti teisės mokslus, išlaikyti egzaminus ir pradėti praktikuoti advokatūrą.

Sugrįžta į banką

Kaziui tapus advokatu, Ona sugrįžo prie savo "pirmosios meilės", kaip ji mėgdavo vadinti bankinį biznį. 1942 m. First Lithuanian Building and Loan Association tapo Federal Savings and Loan Association. Čia ji ir pradėjo dirbti kaip skyrių vedėja ir tvarkytoja.

Rašydama namie savo sena rašomąją mašinėlę, ji tvarkė banko skelbimų ir visuomeninių reikalų skyrių. Taip dirbo, iki visi jiedviejų vaikai mokėsi, o kai tie paaugo, ji pasiraityjusi rankoves dirbo ir dienom ir naktim. Pradėjo steigti

skyrius, sumodernino centrinę banko įstaigą, esančią 202 N. Broad St.

Visuomeninė veikla

Šalia bankinių reikalų, Ona dalyvavo ir visuomeninėje veikloje. Ypač buvo aktyvi Tarptautiniame Institute, vadovaudama lietuvių grupei, dalyvavusiai ten kartu su kitom 27 etninėm grupėm. Ji taip pat savo darbu prisidėjo prie išlaidų St. Joseph senelių namų, esančių Holland, Pa., kuriais rūpinosi lietuvių vienuolės kazimierietės.

Ji visą laiką domėjosi lietuviška spauda, ypač Vienybė, kurią ji ir Bankas ir finansiškai paremdavo. 1958 m., kai ji sėkmingai įsteigė pirmąjį banko skyrių, Vienybės pastogėje Brooklyne ją už jos laimėjimus pagerbė New Yorko Moterų Vienybės narės.

Velionės ir jos vyro bei viso lietuviškojo Philadelphia banko veikla per ilgus metus plačiai buvo aprašyta Vienybės puslapiuose, nušviečiant ne tik Banko finansinę veiklą, bet ir jo paramą bei pagalbą lietuviams ateiviams įsikurti Philadelphiaje ir kitose vietovėse.

Tos tad pačios Vienybės puslapiuose dabar prisimename velionę ir jos veiklą, už kurią jos atminimas visiems laikams pasiliks Amerikos lietuvių istorijoje, o jos artimiesiems—vyriui Kaziu Cheledenui ir šeimai reiškiamo giliausia užuojautą.

Kostas Ostrauskas iš Philadelphia, Pa. Chicagoje skaitys paskaitą balandžio 23 d., National Endowment for the Humanities, pakviestas lietuvių jaunimo. Su dramaturgu K. Ostrausku ruošiamos diskusijos, į kurias kviečiami lituanistinės mokyklos, studentai ir šiaip ta tema besidomį asmenys.

Lietuviams, latviams, ukrainams ir žydams talkinant, Philadelphia, Pa. katalikų Vyskupijos ekumeniams reikalams įstaiga pakvietė dr. Max Kapelman padaryti pranešimą apie Madride vykusią konferenciją dėl Helsinkio akto įgyvendinimo. Susirinkimas įvyks balandžio 13 d., trečiadienį, Balch Institute, 18 So. 7th St., 7 v. v.

Ona Cheledenienė kalba joms pagerbtuvėse, kurios įvyko 1958 m. Vienybės patalpose, dalyvaujant 60 Moterų Vienybės narių ir viešnių. Prie Cheledenienės

stalo [iš kairės] sėdi Emilija Čekienė, operos solistė Vincė Jonuškaitė, Izabelė Dilienė [mirusi] ir Marytė Varnienė.

LIETUVIAI CHICAGOJE

NAUJA LIET. RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS VALDYBA

Buvusi LRD-jos valdyba pravedė naujus rinkimus iš Chicagoje sudarytų rašytojų. Išrinktieji nariai pasiskirstė pareigomis:

Anatolijus Kairys, valdybos pirmininkas; Česlovas Grincevičius, vicepirmininkas; Adolfas Markelis, sekretorius; Apolinaras Bagdonas, išdininkas; Povilas Gaučys ir Rimas Vėžys, valdybos nariai specialioms uždavinims.

Naujoji LRD-jos valdyba pradėjo eiti savo pareigas nuo kovo 1 d. Trejų metų kadencija baigsis 1986 m. kovo 1 dieną.

Dr. Vytas Narutis, anksčiau gyvenęs Chicagoje, gavęs chemijos daktaro diplomą, apsigyveno Ann Arbor, Mich., kur jo žmona dr. Jolita Kisieliūtė-Narutienė profesoriauja.

LANKO LIETUVIUS

Kovo 26 d., Bernard Epton, kandidatas Chicagos miesto mero pareigoms, dalyvavo Marquette Parke ir buvo sustojęs Ramunės valgykloje.

Republikonų veikėjas Kazys Oksas tvarkė Eptono svečiavimąsi Marquette Parke. Būsimas Chicagos meras nori gerų santykių su lietuviais. Paminėtina, kad Epton yra pats lietuvių kilmės, Amerikoje su tėvais užaugęs, mokslus baigęs ir dirbęs apdraudos bendrovėje. Epton tarnavo lakūnu Amerikos karo aviacijoje ir gavo kelis pažymėjimus už drąsą kovos lauke.

Epton visą laiką gyvena Chicagoje. Jis savo akimis matė, kaip Chicagos vienas kvartalas po kito buvo žalojamas. Jis pamatė, kaip dabar Marquette Parkas atrodo. Jis pareiškė, kad nėra jokio reikalo žaloti vieno Chicagos bloko po kito. Pareiškė, kad jeigu bus išrinktas, tai neleis miesto žaloti.

Zigmas Mikužis, Marquette Parko Lietuvių Namų Savininkų draugijos pirmininkas, patarė namų savininkams pritarti Eptono politikai.

Bernard Epton, republikonų kandidatas mero postui lankosi etninių grupių įstaigose, laikraščių redakcijose. Paklaustas apie savo lietuviškąją kilmę, pareiškė, kad tik jo motina kilusi Lietuvoje, tėvas Vokietijoje. Kai lankėsi Draugo įstaigoje, joje dirbančios tarnautojos jam sugiedojo "Ilgiausių metų". Nuotraukoje iš kairės: inž. A. Rudis, Bernard Epton, J. Talandis, M. Rudienė ir M. Drunga, apklausinėjus kandidata. Balsavimai įvyks balandžio 12 d.

PASIUNTINYBĖS RŪMŲ RESTAURAVIMO REIKALU

Lietuvos Pasiuntinybės Rūmų restauravimo komiteto vajeus komisija šaukia organizacijų atstovų konferenciją Pasiuntinybės Rūmų remonto užbaigimo reikalais balandžio 10 d., sekmadienį, 3 val. po pietų ALTo būstinėje, 2606 West 63rd Street, Chicago, IL 60629. Telef. 778-6900.

Numatyti Rūmų restauravimo darbai jau baigiami. Šių darbų išlaidos siekia \$120,000.

Visuomenės tautinio susipratimo dėka šiam reikalui jau gauta \$102,000 aukų. Dar trūksta \$18,000, kurie turi būti sutelkti iki 1983 m. gegužės 1 d.

Rūmų restauravimo komiteto komisija: Pirm. J. Talandis, vicepirm. G. J. Lazauskas, vicepirm. dr. J. Valaitis, sekr. J. Ivanauskas, K. Leonaitienė kviečia visas organizacijas atsiųsti po vieną atstovą šio svarbaus reikalo išsprendimui.

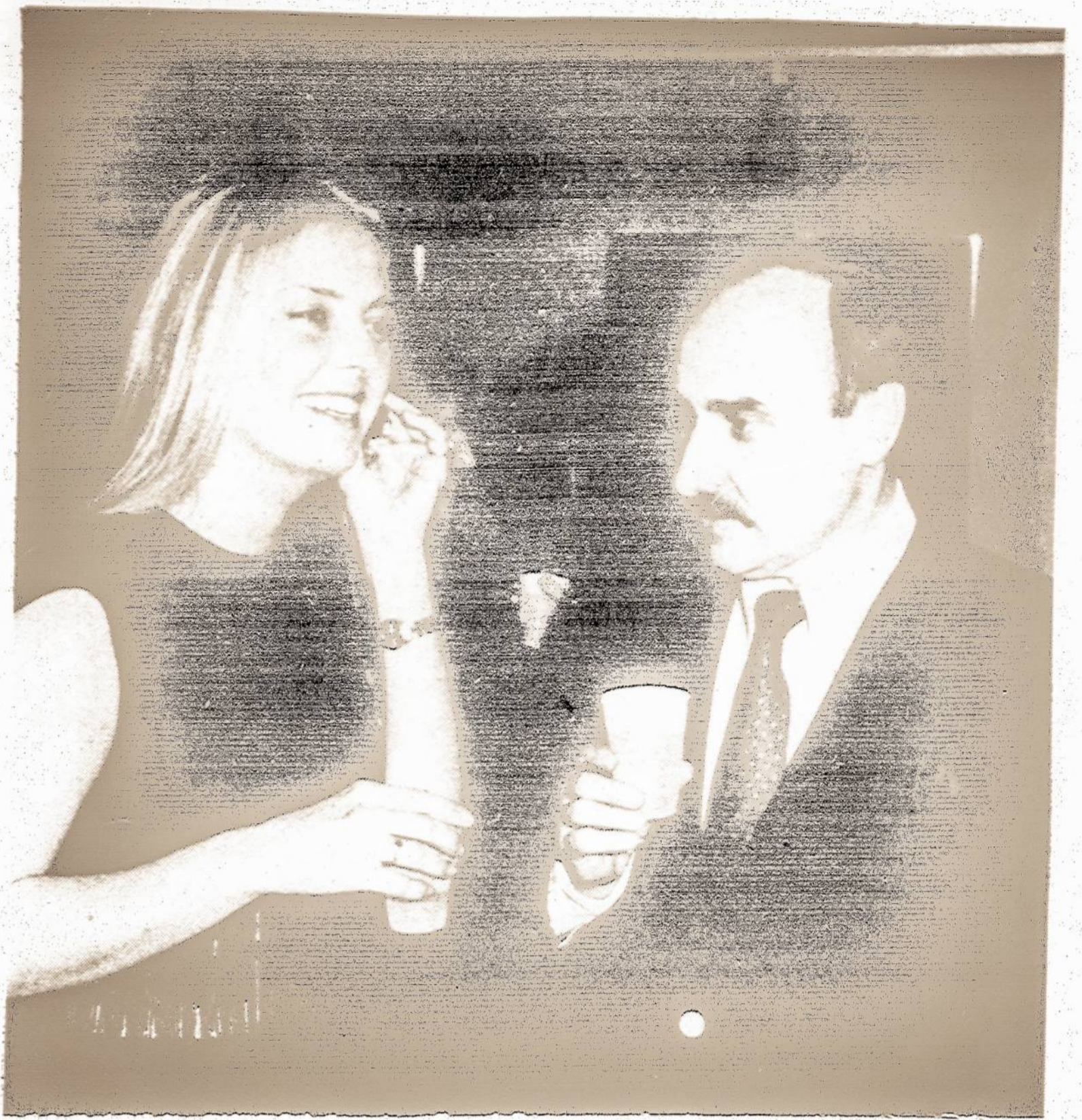
Kiekvieno lietuvių tautinė pareiga prisidėti prie Amerikos sostinės esančios Nepriklausomos Lietuvos nuosavybės tinkamo išlaikymo. Visuomenė prašoma aukas siųsti teisiai į Pasiuntinybę: Lithuanian Legation, 2622 Sixteenth Street, NW., Washington, D. C. 20009.

Jonas Talandis, pirmininkas

SVEČIAI IŠ LIETUVOS

Daugiau 6 mėnesių Chicagoje išbuvęs muzikologas iš Vilniaus Bronius Ambraziejus kovo mėnesio pabaigoje pajudėjo atgal į Lietuvą. Neseniai čia pasirodė kitas muzikologas iš to pačio miesto—Edmundas Gedgudas, kuris dažnai rašė Literatūros ir Meno savaitraštyje.

Dariaus-Girėno transatlantinio skrydžio 50 metų minėjimas įvyks liepos 4 d. 2 val. p. p. prie Dariaus-Girėno paminklo, Marquette Parke, II-ųjų PLD metu.

Dail. Laima E. Simanavičiūtė iš Washingtono jos meno parodos Chicagos Čiurlionio galerijoje atidarymo metu. Šalia jos—vienas iš parodos rengimo talkininkų—Leonas Narbutis. Parodą suorganizavo Margutis.

J. Tamulaičio nuotr.

MARGUČIO PARODA IR KONCERTAS

Chicagos radijo programos Margučio vedėjas Petras Petrutis čičagiečius vėl pavaišino kultūriniais skanėstais. Šį kartą jų teko dvi porcijos: dail. L. Simanavičiūtės meno paroda ir atlikėjų iš V. Vokietijos koncertas.

Kovo 11 d. Chicagos Čiurlionio galerijoje buvo atidaryta Kazakstane gimusios dailininkės Laimos E. Simanavičiūtės meno paroda. Ji su motina prieš ilgesnį laiką iš Lietuvos atvykusi dabar yra įsikūrusi Washington, D. C., ir ten reiškiasi kaip garsėjanti dailininkė.

Atidarymo metu dailininkę (ji anksčiau gerai užsirekomendavo kaip karate sporto specialistė), kalbėjo Petras Petrutis.

L. Simanavičiūtė parodoje buvo išstačiusi 31 kūrinių, kurių dauguma sukurta gana reta technika. Savo kūriniams ji naudoja ne drobę, bet plastikinį stiklą ir ant jo iš apatinės pusės purkščia dažus (naudojamus automobiliams dažyti) ir tokiu būdu kuria savąjį meną. Tokia technika ji išgauna gana įdomių vaizdų, kurie, aišku, yra abstraktūs ir gal ne visiems yra prie širdies.

Parodoje buvo išstatyta ir vienas kitas akvarele, aliejumi ir pieštuku atliktų darbų.

L. Simanavičiūtė jau yra subūrusi savo gerbėjų ratelį, dalyvavusi parodose Washingtone, priklausant tenykščiam dailininkų sambūriui—galerijai.

Po parodos atidarymo buvo demonstruojama video juosta, kurioje dailininkė buvo matoma savo kūrybinio proceso metu (ji tada vilki darbiniais drabužiais su specialia burnos ir nosies apsauga).

Po dviejų dienų—kovo 13 d. Jaunimo Centro didžioji salė buvo pilna publikos, atėjusios pasiklausyti Margučio rengto menininkų iš V. Vokietijos koncerto. Čia pirmą

kartą Chicagoje ir bendrai Amerikoje (neskaitant konkurso Clevelande) pasirodė solistė Vilija Mozūraitytė. Ji dar tik 20 metų amžiaus mergina, su tėvais 1981 m. iš Lietuvos atvykusi apsigyventi į V. Vokietiją, spėjo klausytojus sudominti. Jos repertuaras buvo sunkus—tarptautinio garso kompozitorių ir lietuvių, tačiau rečiau girdimi kūriniai.

Dalį kūrinių ji dainavo itališkai, kitus (Bramso)—vokiškai, o likusius lietuviškai.

Dainininkė, nežiūrint, kad Lietuvoje dar buvo baigusi tik vid. muzikos mokyklą ir tik metus laiko pastudijavus V. Vokietijoje, jau yra nušokusį gerą šuolį rimtų solisčių linkui. Jos balsas—altas—gana sodrus, tvirtas ir užtikrintas. Laikysena scenoje taip pat puiki ir profesionali. Atrodo, jog po 2-3 metų turėsime vieną geriausių lietuvačių solisčių iševijoję.

Solistei gambiai akompanavo buvusi čičagietė Raminta Lampsaitytė-Kollars, kuri kartu su savo vyru Michael Kollars atliko sunkų Liszto kūrinių smuikui ir fortepionui. Kollars dar atliko J. Švedo solo smuikui, o taip pat vieną kūrinių visi trys kartu.

Publikai geriausiai patiko lietuviška repertuaro dainų dalis, iš Brundzaitės, J. Gruodžio ir Barkausko kūrinių. Bisui V. Mozūraitytė sudainavo V. Klovos Lopšinę.

Po koncerto vyko publikos pasibendravimas su programos atlikėjais Jaunimo Centro kavinėje.

Dabar laukiama sekančio Margučio koncerto, kuris bus gana greitai—gegužės 8 d. Jame pasirodys dar Amerikos kontinente pirmą kartą girdimi (asmeniškai) Nėlė Paltinienė su savo vyru muz. Arvydu Paltinu.

eš.

Vienybė, 1983 m. kovo 31 d.

Dalis publikos dail. Laimos E. Simanavičiūtės dailės parodos atidarymo metu Chicagos Čiurlionio galerijoje kovo 11 d. Iš dešinės pirmoje eilėje matomi: Ed. Šulaitis, dail. A. Valeška, poetas K. Bradūnas. Kairėje—fotografas Z. Degutis. J. Tamulaičio nuotr.

K. KEBLYS APIE RED. K. BRADUNĄ

Savo kritikos straipsniais spaudoje pasireiškiantis Kęstutis Keblys Drauge (Vasario 19 d.) gerokai pašlovino. 21-erius metus redagavusį Draugo kultūrinį priedą ir neseniai į pensiją išėjusį poetą Kazį Bradūną.

Žinoma, tas jo rašinys nedaug kuo skiriasi nuo kitų pas mus jau įprastų liaupsinimo straipsnių, ypač taisyklai atvejais, kuomet kas nors išeina į pensiją, švenčia sukaktis, arba miršta.

Tačiau tas Keblio straipsnis gal neįprastas tuo, jog prikišama K. Bradūnui, buvusiam Draugo kultūrinio priedo redaktoriui (juo tada buvo kun. J. Prunskis) tokių „nuodėmių“ prie kurių anksčiau Draugo redakcija nedrįsdavo prisipažinti. O gal jau Draugo vadovybė pasidarė tiek liberali, kad jau leidžiama kalbėti apie kitų žmonių, bet tik ne savo nuodėmes (panašiai kaip Tarybų Sąjungoje, kur Stalino laikų nusikaltimų minėjimas jau neprieštarauja sovietinei „religijai“).

O koks gi buvo tas „priešbradūniškas“ kultūrinis Draugo veidas? Apie jį Keblys kalba taip:

„Kultūrinis Draugas anuo laiku labai atspindėjo konservatyvų mūsų visuomenės sparną. Ne tik atspindėjo, bet ir atstovavo, palaidė bei gynė. tai ginamoji pozicija daugiau akcentavo senų vertybių išlaikymą negu naujų kūrimą...“

K. Keblys toliau sako, kad tradicinių vertybių išlaikymas reikalavo suburti kuo didesnę skaičių žmonių, todėl visi kurie tik laikėsi nerašytų „tautinio-religinio realizmo“ taisyklių, buvo priimami į tą vyraujančios didžiūmos būrį.

„Žodžiu, atsivėrė durys pilkam vidutiniškumui, ir kiekvienas, kuris riktelėjo „o, mano Lietuva“, arba drobėje tepelėjo smūkelį, galėjo skaitytis lygiateisiu, dideliu kūrėju.“

„Atstovaudamas tai daugumai, Draugas savaime tarnavo neatsakingos literatūrinės kritikos infliacijai ir grynai utilitariniam kūrybos supratimui. Paprastų dalykų pervertinimas, šališkumas ir pašaipa kūrybinio ieškojimo prasiveržimams buvo kasdieninė laikraščio duona“—taip atsiliepia K. Keblys apie prieš 1961-uosius metus Draugą.

Vienybė, 1983 m. kovo 31 d.

go dienraštyje vyravusias nuotakas.

O jai, kaip matome, buvo tik nepavydėtinos, bet iki šioliai viešai „neišduotos“.

Tačiau K. Keblys, rašydamas apie K. Bradūno Draugo kultūrinio priedo derlingus bei visokiariopai kūrybingus laikus, užsimiršo paminėti vieną labai „kūrybingą“ faktą. Kūrybinga ta prasme, kad buvo užkurtas ir sudėgintas visas vieno Draugo kultūrinio priedo tiražas, nes jame buvo Draugo leidėjams nepriimtini keli J. Šoliūno straipsnio sakiniai. Ir niekur neteko užtikti, jog K. Bradūnas prieš tokį Draugo leidėjų barbarišką elgesį būtų pasipriešinęs. Nors jis labai priešinosi prieš kitų, ypač rusų panašius darbus.

Beje, kalbant apie Šoliūną, reikia paminėti, jog jo „kūrybinė“ akcija buvo suspenduota ir Draugo „naujųjų laikų“ prižiūrėtojų, kuomet jis pernai be jokios apčiuopiamos priežasties buvo pašalintas iš Draugo redaktorių.

Taigi, gal be reikalo K. Keblys džiaugiasi siauru K. Bradūno laimėjimu, jeigu dar ir dabar siaučia „šoliūniški“ gaisrai. E. Suvalkietis

\$500 NOVELĖS PREMIJAI

Julija ir Emilis Sinkai, gyvenantys Los Angeles, Cal., paskyrė Lietuvos Rašytojų Draugijai \$500 Aloyzo Barono vardo novelės konkurso premijai. Ji bus skiriama lietuviui rašytojui už novelę lietuviška tema. Sąlygos: Ilgis nedaugiau 20 mašinėlė rašytų puslapių. Terminas iki 1983 m. gegužės 2 d. Rankraščiai pasirašomi slapyvardžiu, o užlipintam vokely—vardas, pavardė ir adresas. Siųsti Komisijos pirmininkui Vytautui Volertui, 404 Leon Ave., Delran, N. J. 08075.

Prie Kanados Lietuvių Fondo veikiančio A. ir T. Kojelaičių stipendijų Fondas paskyrė \$1,000 stipendiją Viktorui Nakui, rašančiam politinių mokslų dizertaciją Washington, D. C. Jis ruoš veikalą apie Antaną Sniečkų ir Lietuvos sovietizaciją.

APIE ARKIVYSKUPĄ P. MARCINKŪ

Chicago Tribune kovo 13 d. sekmadienio laidos priede—skiria daug vietos į dideles kontroversijas ir nemalonumus patekusiam arkivyskupui iš Cicero Povilui Marcinkui ir viršelyje deda jo spalvotą nuotrauką.

Šis lietuvių kilmės dvasininkas, daugiau negu bet kuris kitas amerikietis pakopęs karjeros laiptais Vatikane, turėdamas net du aukštus postus—Vatikano banko valdytojo ir Vatikano miesto mero dažnai spaudoje minimas.

Anksčiau jis buvo ir popiežių kelionių planuotoju ir pagrindiniu palydovu. Tačiau nuo praėjusio rudens šiose pareigose jau nedalyvauja, nes sakoma, jam grėstų suėmimas, jeigu iš Vatikano kur nors išvažiuotų. Anksčiau jis gyveno Romoje, o dabar pačiame

Vatikane, kuris nėra italų jurisdikcijoje.

Atrodo, jog byla (nors ir neoficialaus pobūdžio) dėl arkivyskupo Marcinkaus padarytų neleistinų bankinių operacijų dar greitai nesibaigs. Atrodo norima, jog ji savaime aprimtų.

O pats arkivyskupas Marcinkus, kaip tame rašinyje teigiama, norėtų gauti kokią nors parapiją ir joje dirbti ir taip baigti savo gyvenimo dienas, nes tokį darbą jis visada mėgęs.

K. ROŽANSKAS LONDONE

Nuvykęs iš Chicagos į savo pusbrolio Jono Matulio laidotuves, Londone sustojo ir Lietuvių Namuose kelias dienas viešėjo K. Rožanskas, Chicagos lietuvių veikėjas, anksčiau gyvenęs Anglijoje.

1983 Tours to Lithuania 12-18 Day Fully Escorted Tours

1983 TOUR SCHEDULE

18 DAYS	A SPECIAL CULTURAL TOUR DESIGNED FOR STUDENTS AND YOUNG ADULTS TO ACQUAINT THEM WITH LITHUANIA'S CULTURAL AND ARTISTIC HERITAGE
	Tour #614: June 14 — July 1 \$1,899
	Tour #816: August 16 — September 2 \$1,899
	Itinerary: 11 days Lithuania, 3 Leningrad, 2 Moscow, 1 Helsinki
17 DAYS	LITHUANIA, POLAND, LATVIA & GERMANY
	Tour #512: May 12 — May 28 \$1,699
	Tour #714: July 14 — July 30 \$1,799
	Tour #915: September 15 — October 1 \$1,699
	Itinerary: 6 days Vilnius, 4 Riga, 3 Warsaw, 1 Frankfurt
15 DAYS	LITHUANIA, POLAND (Krakow) & GERMANY
	Tour #818: August 18 — September 1 \$1,689
	Itinerary: 6 days Vilnius, 4 Warsaw, 2 Krakow, 1 Frankfurt
14 DAYS	LITHUANIA, POLAND (Suwalki) & GERMANY
	Tour #621: June 21 — July 4 \$1,669
	Itinerary: 6 days Vilnius, 3 Warsaw, 2 Suwalki, 1 Frankfurt
12 DAYS	LITHUANIA & RUSSIA
	Tour #427: April 27 — May 8 \$1,279
	Tour #607: June 7 — June 18 \$1,569
	Tour #705: July 5 — July 16 \$1,569
	Tour #809: August 9 — August 20 \$1,569
	Tour #906: September 6 — September 17 \$1,569
	Tour #104: October 4 — October 15 \$1,279
	Itinerary: 6 days Vilnius, 3 Leningrad, 2 Moscow
12 DAYS	LITHUANIA, POLAND & GERMANY
	Tour #510: May 10 — May 21 \$1,329
	Tour #719: July 19 — July 30 \$1,569
	Itinerary: 6 days Vilnius, 3 Warsaw, 1 Frankfurt

ALL DEPARTURES FROM NEW YORK AND BOSTON VIA LUFTHANSA AND FINNAIR

We prepare invitation documents for relatives to visit the USA from Lithuania.
Darius-Girenas 50th Anniversary Commemorative Calendar available. \$5.00.

Baltic Tours
293 Auburn St.
Newton, Mass. 02166
616-965-8080/969-1190

LIETUVIŲ VELYKINIAI MARGUČIAI

ANTANAS TAMOŠAITIS

Lietuva—rytų Europos kraštas, kurio krantus skalauja Baltijos jūra. Tai nedidelė sėslių žemdirbių šalis, o ten gyvenantieji lietuviai vartoja lietuvių kalbą—vieną iš seniausių Europos kalbų, priskiriamą prie Indoeuropiečių kalbos giminės.

Lietuviai turi savo senus ir gražius papročius, seną ir turtinę tautosaką: pasakas, lyrines dainas, padavimus, patarles, priežodžius. Jie visi yra ir sodžiaus menininkai. Tame krašte gausu savitos medinės statybos: triobesių, kryžių, koplytelių, įdomių primitivių stilingų baldų, kraitinių skrynių, medžio režinių, audinių ir kitų įvairių dailės dalykų, kurie nuo neatmenamų laikų pereina iš kartos į kartą ir vis pagal senuosius kuriami nauji. Tie dailės dirbiniai sudaro neatskiriamą lietuvių sodiečių gyvenimo dalį. Jais keičiamasi, jie duodami dovanų, per vestuves, pabaigtuves ir kitas sodiečių iškilmes, palydint dainomis bei apeigomis. Menas yra lietuvių siela, jų brangiausias dvasinis turtas.

Lietuvių velykiniai margučiai visame krašte mėgiami ir visų žmonių marginami. Prieš pat Velykų šventes moterys ir vaikai renka dažomuosius augalus: alksnio ir ažuolo žieves, medžių pumpurėlius, įvairias žoles ir samanas, tikslu jais nudažyti margučius visokiomis spalvomis. Velykų išvakarėse seni ir jauni, maži ir dideli būna užsiėmę margučių dažymu ir marginimu. Senieji tą meną paveldėję iš savo protėvių, stengiasi išmokyti jaunosius, o pastarieji tą margučių dailę ir gyvena džiaugdamiesi ir žavėdamiesi spalvų įvairumu bei raštu margumu.

Lietuvių margučiai pagal savo marginimo būdą yra dveji: rašytiniai ir skutinėti. Rašytiniai pirmiausia su lazdele ir vašku marginami ir paskiau nudažomi, o skutinėti pirmiau nudažomi, o vėliau aštriu peiliuku skutinėjami raštai ir kitoki marginiai.

Visa lietuvių margučių vertė glūdi gražiuose marginuose—raštuose. Sodžiaus žmonės varžyte varžėsi dėl margučių grožio. Kiekvienas margintojas lenkyniavo su kitais, kad tik puošnesnis jo kūrinys—margutis būtų išmargintas. Čia į talką atėjo senųjų patyrimai, jų didelė praktika ir jų paveldėtas menas ir mokslas iš savo protėvių. O lietuviai yra dideli senų papročių—tradicijų mylėtojai. Jie ir margučiam raštus kurdavo ne iš gyvosios gamtos, ne natūralias daiktų formas, bet griežtai laikėsi senosios lietuvių dailės tradicijų, senojo margučių marginimo stiliaus. Lietuvių margučių raštuose slypi grožis einas iš gilios senovės, prabočių gadynės. Juose galime rasti tų ornamentų, kurie lietuvių jau buvo vartojami prieš daugelį šimtmečių įvairiuose žalvario dirbiniuose—papuošaluose dabar iškasamuose iš senų piliakalnių. Margučių raštuose glūdi dinamiškumas, ritmas bei santūrumas, o

atskiruose tų marginių motyvuose jaučiasi formų paprastumas ir gražus jų tarpusavio sugrupavimas, telkiantis jiems meno kūrinio vertę.

Lietuvių margučiai, kaip gražūs dailės dirbiniai, turėjo ir savas tradicijas. Didžiąją naktį "Velykų bobutė" nematomai ap-lankydamo kiekvieną grįčią, kur tik būdavo vaikų, ir jiems, kaip Velykų dovaną, atnešdavo gražių margučių. Dovanas grįčioje viešnia padėdavo tėvų sutartoje vietoje, dažniausiai ant langų ar lentynų. Ryto metą sukilę mažieji rasdavo savo gražias dovanas. Margučiai buvo ne tik jaunujų, bet ir suaugusiųjų pati gražiausia dovana. Jais buvo keičiamasi, žaidžiama, ridinama, einama iš atimtinių. Visa Velykų savaitė iki pat Atvelykio buvo margučių ženkle.

Dar ir iki šių dienų visoje Lietuvoje klesti gražus margučių marginimo paprotys palaikantis gyvą, augančią ir bujojančią lietuvių sodžiaus dailę.

Chicagos Lietuvių Opera narių susirinkime išklause įvairių valdybos apyskaitų, ir priėmė revizijos komisijos tikrinimo pranešimą. Išrinkta nauja valdyba: pirm. Vytautas Radžius, vicepirmininkai Vaclovas Momkus, Rūta Grauzinienė, Jurgis Vidžiūnas, išd. Algirdas Putris, sekr. Valerija Žadeikienė, valdybos nariai Eglė Rūkštelytė-Sandstrom, Evelyn Oželienė ir Jonas Žukauskas.

Revizijos komisija: pirm. Jonas Mockaitis, vicepirm. Zenonas Paškus ir sekr. Jonė Bobinienė.

Marija Žukauskienė dažo margučius kovo 13 d. Kultūros židinyje, popietėje, skirtoje margučiam ir lietuvių audinių dalei. Jos margutį tuoju pat išigijo šiedu newyorkiečiai—A. Špokas su drauge.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

LIETUVOS MENO DARBUOTOJŲ RŪMAI

Lietuvos meno darbuotojų rūmai įsikūrė 1976 m. Jie yra pačiame mieste centre, prie Kutuzovo aikštės. Anksčiau jie buvo kariuomenės žinioje ir vadinosi Kutuzovo rūmais, o dar prieš tai—kai ta aikštė buvo vadinama Napoleono aikšte, tai ir tie rūmai nešiojo Napoleono vardą.

Šių rūmų salėse pažymimos įvairios jubiliejinės sukaktys, rengiama Lietuvos kultūros ir meno veikėjų kūrybinės ataskaitos visuomenei, literatūros vakarai, parodos, koncertai, spektakliai, naujų filmų peržiūros. Renginiai organizuojami drauge su Lietuvos Dailininkų, Architektų, Kom-

pozitorių, Rašytojų, Žurnalistų sąjungomis, kitais kūrybiniais vienetais.

Meno darbuotojų rūmuose galima susitikti su visų meno šakų atstovais. Didžiulio susidomėjimo susilaukė čia vykę Virgilijaus Norikos, rašytojo J. Grušo, poeto Just. Marcinkevičiaus, artistų L. Aškėlovičiūtės, R. Staliliūnaitės, G. Kaukaitės ir daugelio kitų meno veikėjų kūrybos vakarai.

Čia vyko daugybė įdomių Lietuvos, Tarybų Sąjungos ir užsienio dailininkų, pavyzdžiui, dailininko iš Kanados J. Račkaus grafikos, parodų. Labai mėgstami kūrybinio jaunimo klubo renginiai—pašnekesiai, susitikimai, jaunųjų menininkų kūrybos vakarai, taip pat džiaz muzikos, diskofilų, folkloro sekcijų programos.

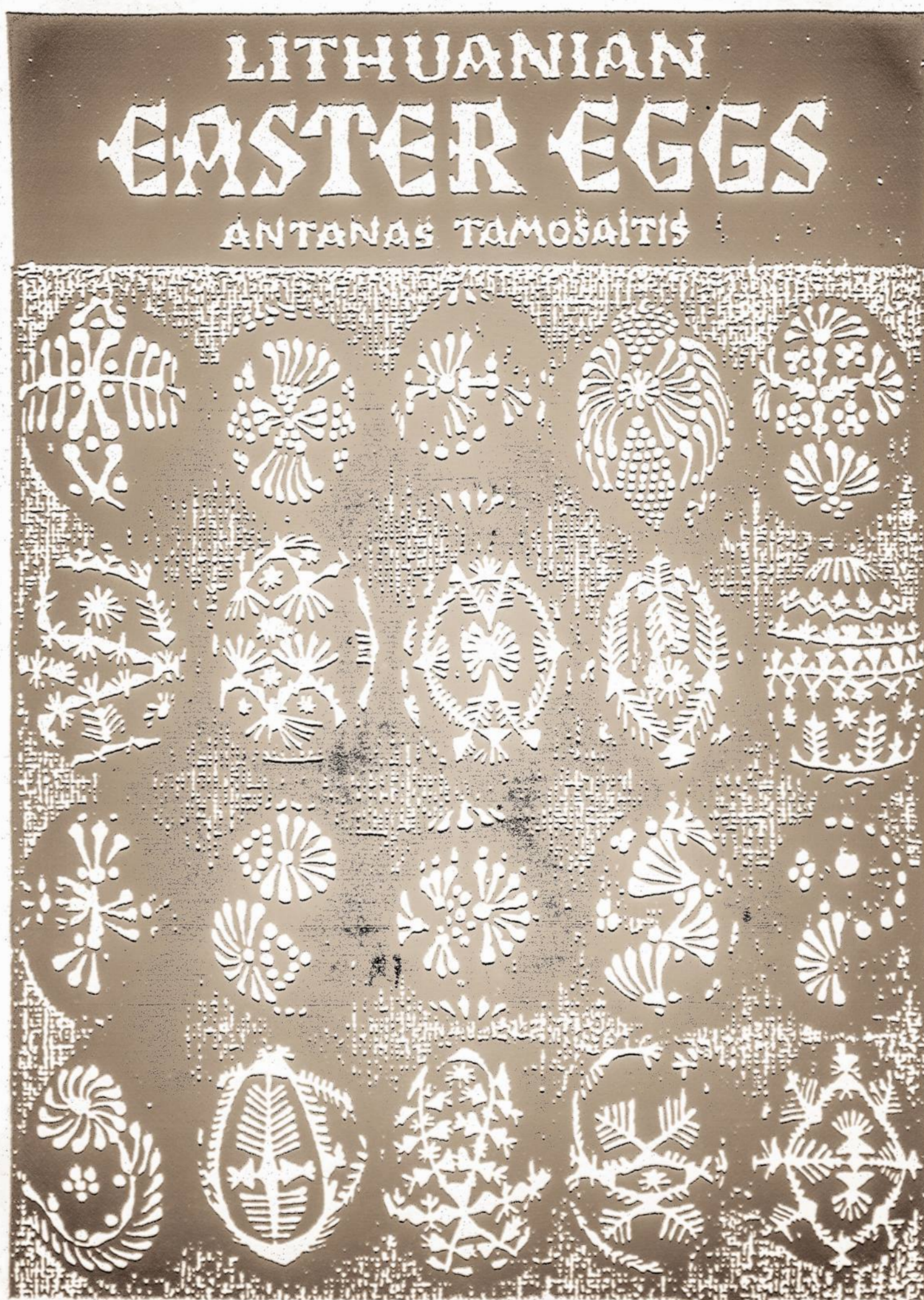
Kovo ir balandžio mėnesiais vyksta keletas vakarų, skirtų Lietuvos konservatorijos 50-mečiui. Juose dalyvauja Konservatorijos profesoriai, įvairių katedrų dėstytojai.

Muzikos mėgėjams taip pat skiriamas Vilniaus universiteto kamerinio ansamblio koncertas, liaudies muzikos sekcijos vakare dalyvauja folkloriniai ansambliai, vyks kompozitoriaus L. Vilkončiaus kūrybos vakaras ir kt.

Numatoma surengti artistų D. Banionio, M. Mironaitės, R. Karvelio kūrybos vakarus, aktorė G. Urbonaitė ruošiasi skaityti Just. Marcinkevičiaus poetas. Vyks tradicinis trumpo novelės vakaras, rašytojos V. Žilinskaitės, jaunųjų rašytojų kūrybos vakarai.

Artimiausiuose planuose—lietuviško meninio filmo "Atsiprašau" premjera, R. Pačėsos ir A. Būdvyčio fotografijos, R. Šaliamoro grafikos, R. Katiliūtės-Jankienės tapybos ir kitos parodos.

Svečiuosis ir menininkai iš kitų respublikų. Vyks žymaus latvių kompozitoriaus R. Paulo kūrybos vakaras, susitikimas su kitų respublikų muzikologais—senosios muzikos konferencijos "Musica antiqua" dalyviais.

A. Tamošaičio knygos viršelis

Dailininko Česlovo Janušo paroda

Kovo 19-20 dienomis specialaus komiteto, sudaryto iš Draugijų, kuriuose dailininkas Česlovas Janušas priklauso, buvo suruošta jo 75-erių metų amžiaus ir 50 m. kūrybinės veiklos paroda Kultūros židinio salėse. Išstatytų buvo virš 160 paveikslų, iš kurių 43 parodos lankytojų išpirkti, o lankytojų per dvi dienas buvo virš 300.

Iškilmės kovo 19 dieną šeštadienį pradėjo komiteto pirmininkas Aleksandras Vakselis. Pažymėjo, kad dailininko temos—daugiausia Lietuvos gamtovaizdžiai, kurių iš tikrųjų buvo daugiau 50%. Parodą oficialiai atidarė Lietuvos gen. Konsulas New Yorke Anicetas Simutis.

Pagrindinę kalbą skaitė poetas dramaturgas Stasys Santvaras iš Bostono.

Jo darbų įvertinimu dailininkas buvo labai sujaudintas, tik trumpu žodžiu nuoširdžiai visiems padėkojo.

Iškilmės praturtino pianistė Dalia Sakaitė. Ji skambino Mikalojaus K. Čiurlionio septynis preliudus, taip pat Šopeno (Chopin) Scherzo.

Bankete dalyvavo apie 100 svečių.

Scenos ir salės papuošalus atliko dail. Paulius Jurkus, gražiai įpynęs 75 ir 50, taip pat dailininko inicialus.

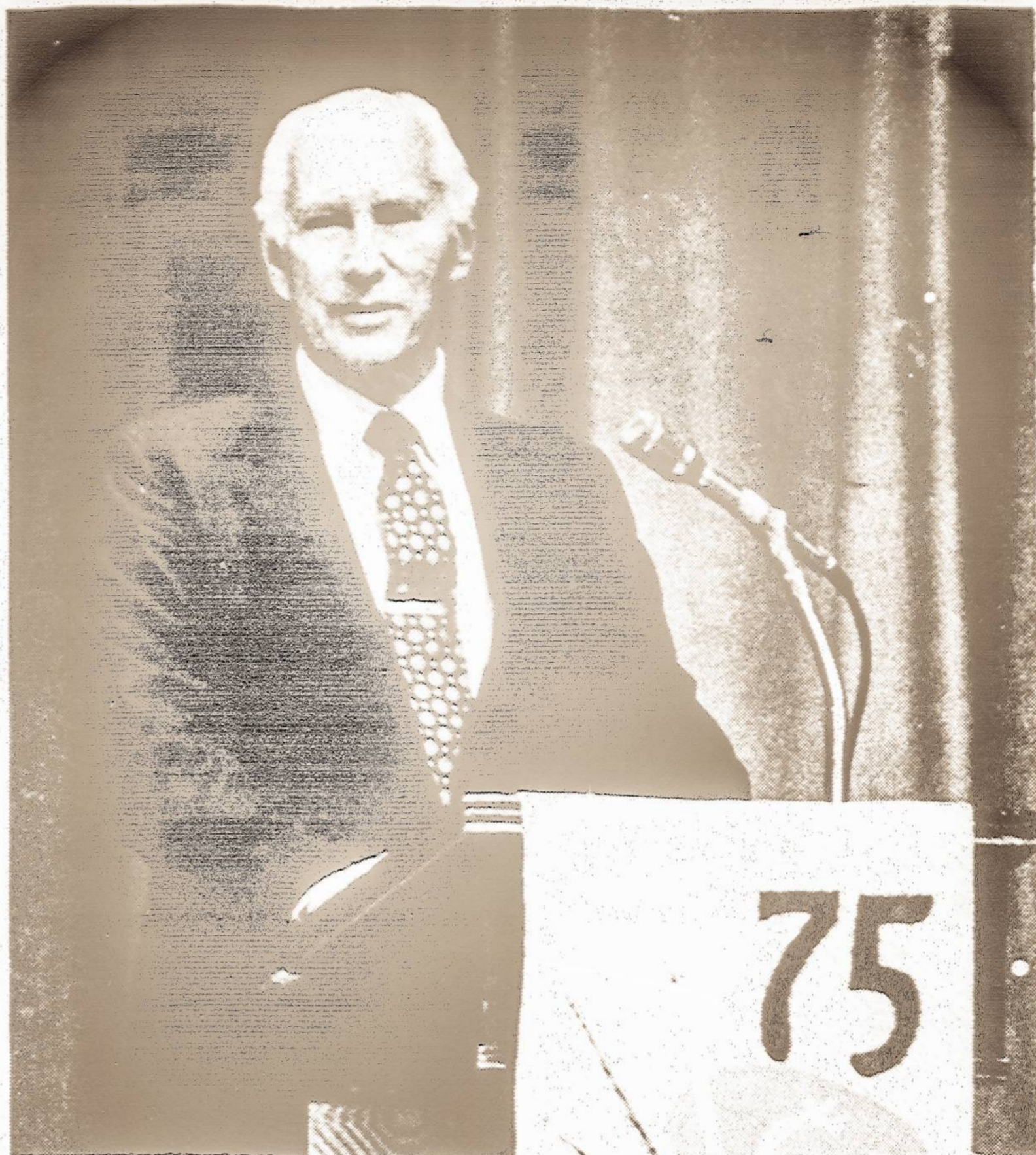
Vakarienę paruošė E. Kezienė su padėjėjomis. Invokaciją atliko Tėv. Kornelijus Bučmys. Prie garbės stalo sėdėjo dailininkas su žmona Vera, sūnus Saulius su žmona Gražina ir 4 anūkai. Publika su šampanu pakėlė tostą ir sugiedojo Ilgiausių Metų.

Baigus vaišes, prieš kavą kalbėjo Vitalis Žukauskas. Jis paminėjo Janušo meninę veiklą, kaip jis Lietuvoje piešė scenoms dekoracijas. Parodytas Kazio Matuzo pagamintas filmas, vaizduojąs Janušą tapantį paveikslus gamtoje ir Janušo dailės paroda Chicagoje.

Simo Kudirkos šaulių pirmininkas Kęstutis Miklas perdavė Šaulių Žvaigždės ordiną, Lietuvos Gen. Konsului A. Simučiu, kuris jį dailininkui prisegė.

Buvo daug sveikinimų raštu ir daug kas sveikino žodžiu.

Rengėjai su dalyvių parašais įteikė bendrą dovaną dail. P. Puzino monografiją.

Poetas Stasys Santvaras skaito paskaitą apie dail. Česlovą Janušą.

Rengėjų komiteto vardu Malvina Kliveckienė prisega gėlę Veronikai Janušienei, kai dail. Česlovas Janušas kelia taure su publika, sveikinančia jį jo 50 m. kūrybinio darbo sukakties proga.

Lietuvos gen. konsulas New Yorke Anicetas Simutis prisega dail. Česlovui Janušui Lietuvos šaulių ordiną, kurį įteikė New Yorko kuopos vadas Kęstutis Miklas. Dail. Janušas yra ilgametis šaulys.

S. Narkeliūnaitės nuotraukos

Dail. Česlovas Janušas su dviem newyorkietėmis savo paveikslų fone. Kairėje Helen Kulber ir dešinėje Eugenija Karpus.

New Yorko "Harmonijos" kvartetas Rimo Liaubos nuotraukoje iš k. į d.: Petras Tutinas, Rasa Bobelytė-Brittain, vedėjas Viktoras Ralys, Birutė Ralytė-Malimauskienė ir Matas Jatkauskas. Jie balandžio 10 d. dainuos So. Boston, Mass. Lietuvių Piliiečių saleje Laisvės varpo radijo 29-erių metų sukaktuviniam bankete, o balandžio 23 d.—Kultūros židinyje, Brooklyn, N. Y. Jie ruošiasi išleisti pirmą savo dainų plokštelę.

THE ENGLISH VIENYBĖ

OUR ROOTS—MŪSŲ ŠAKNYS:

ALGIRDAS BUDRECKIS

How many times have you heard the following scenario? "Lithuania? Hmm, oh yes, it's one of those Balkan countries!" "No, sir, Lithuania is on the Baltic." "Same thing, Mac!" At that point, the exasperated Lithuanian either throws his hands in the air or takes the geographical ingoramus to a map.

For the record, the Balkan is a mountain range extending from Yugoslavia to the Black Sea. The Balkan peninsula is found in southeast Europe between the Adriatic and Ionian seas on the west and the Aegean and Black seas on the east. The Balkan states or Balkans are the countries occupying this peninsula: Yugoslavia, Rumania, Albania, Bulgaria, Greece and European Turkey. "Balkan" also has a degrading sense. Thus, the English political verb: to balkanise—to divide a territory into small, quarrelsome, ineffectual states.

On the other hand, Baltic refers to the sea arm of the Atlantic northern Europe enclosed by Denmark and the Scandinavian peninsula. The Baltic Sea has an area of about 160,000 sq. miles.

At first glance, the adjective "Baltic" reminds one of the Lithuanian word *baltas* ("white"). Hence, some folk etymologists have concluded that Baltic Sea means "White Sea." The Lithuanian names for the sea are: *Baltijos Jūra* or *Pabaltijo Jūra*. Actually, the ancient geographer Pliny coined the name. In his geography Pliny referred to an island *Baltia* beyond Scythia. In all probability, he had Scandinavia in mind. The Romans called this sea *mare Balticum* from the adjective *balticus*. Thus, in the first instance, Baltic refers to an inland sea and its surrounding countries. The Germanic people and the English originally called it the "East Sea" (*Ostsee*).

The first mention of Baltic Sea in English was made in 1590 in a book by A. Ashley entitled "The Second Part of the Mariners Mirror . . . with all the Sounds of Denmark & the Baltick Sea." In his 1608 book "Serpents," Topsell wrote: "There be also in the Suenian-ocean of Balticke-sea serpents of thirty or forty foote in length." (p. 236). In the 17th century, the English merchants set up the "Baltic Exchange" or "Baltic Mercantile and Shipping Exchange, Ltd." of London. After 1744 it was simply referred to as "The Baltic."

A second definition of Baltic refers to a group or family of Indo-European languages. The Gothic historian bishop Jordanes spoke of the *Balthae*, a people who inhabited the southeastern shore of the Baltic Sea. According to the Webster Second New International

Dictionary (1909), the Balts were the Lithuanians with the Letts who constituted the *Aestii* (Aistians) of the first century Roman historian Tacitus. The English linguist Sheat in volume VII of the "Principles of English Etymology" (1887) wrote: "of the Lettic or Baltic group, the most interesting is the Lithuanian, spoken in parts of East Prussia." (p. 102).

The Baltic or Aestian group of languages consists of Proto-Baltic, Lithuanian, Latvian, Old Prussian, Selonian, Curonian, and Eastern Galindian. Lithuanian and Latvian are the only two surviving Baltic languages. It should be noted that the Estonians do not belong to the Baltic linguistic group; their language belongs to the Finn-Ugric group.

The third definition is the most confused and refers to a geographic concept. In the 19th century, the term "Baltic Provinces" referred to three Russian provinces or *gubernia* on the Baltic: Estonia, Livonia and Courland (*estonskaya*, *lifliandskaya* and *kurliandskaya* g.). Note no reference to Lithuania.

In 1918 the British Foreign Office spoke of a "Baltic Question," that is, the political status of the three former Baltic provinces of the Russian Empire. The two newly formed republics—Latvia and Estonia—were now referred to as the "Baltic States". Shortly thereafter Whitehall added Lithuania to the list of "Baltic States". Lithuania was not technically a "Baltic province," the new republic comprised the territories of the former Russian provinces of Vilna, Kovno, Grodno, and Suvalki. By 1920 the British diplomats were grumbling about the "Baltic Question" as a "policy aimed at the Balkanisation of the Baltic provinces."

During the interwar period the "Baltic States" referred to Estonia, Latvia, and Lithuania. At times Finland and even Poland were included in this geographic concept. Actually, it was misleading to include Poland, because this country consisted of areas that were parts of the former German and Austrian Empires and were not adjacent to the Baltic Sea. In the postwar era, "Baltic States" refers specifically to the Soviet-occupied Republics of Estonia, Latvia, and Lithuania. Currently, the "Baltic Question" is the problem of restoring independence to these three countries.

The Lithuanian American Council organized a contest among the students of the Lithuanian schools in the United States to write articles on the present situation in Lithuania. Rev. Joseph Prunskis had donated \$1,000 for the various awards. The contest was very successful.

THE 13TH ANNUAL ART EXHIBIT

BY DEMIE JONAITIS

Anticipation grew as we followed the stream of visitors to the 13th Annual Art Exhibit in Brooklyn's cultural fortress *Zidynys*.

Two questions predominated in our minds: "What shall we see this time?" and "Whom shall we meet?"

This Lithuanian art show has become an event that is like the gathering of a huge family tribe. Through the years we have become familiar with the work of the artists and we have become acquainted with a goodly number of the viewers.

As we entered the exhibition hall, even from a distance we recognized the styles of some of the artists. Who could fail to identify a Bagdonas or an Ignas? Their works have become imprinted on our psyches.

Juozas Bagdonas, a pre-war recipient of top art awards in Lithuania, overwhelms us with his volcanically earthy paintings. He bestorms us with his troubled waters, makes visible the forces of his winds, and transforms the tortured rocks of the earth into gaunt figures suggestive of pagan priests. Is he retelling, subconsciously surely, the story of his Lithuania within a universal framework?

Vytautas Ignas delights us with his black and white prints which encompass, with intricate folk art detail, the vitality of life in Lithuania as our parents and grandparents knew it. Here is the story of Lithuania. One almost expects to find, among the details, the figure of one's own grandmother plodding to church through the snows.

Viktoras Vizgirda precipitates us into a different mood with the militant angularity of his vision which shapes his summer trees, a Lithuanian village scene, and the face of a Lithuanian Franciscan priest.

Other artists have channeled their national grief and bitterness into a stream of love and they express their anticommunist militancy in other areas of their lives. Paulius Jurkus, our local Renaissance man, states and quietly restates the love implicit in his Lithuanian scenes. And Česlovas Janusas transmits to us nostalgically glowing and challengingly moving seascapes which re-inspire the soul of Lithuania with reassurance, like that of troubled waters on which Christ walked.

We regret that space precludes us from detailing our appreciation of all the 30 artists at the show, especially the award recipients: Pranė Lapė, Neda Nijolė Macelytė and Magdalena Stankūnienė.

We thank Juozas Bagdonas for the time, effort and know-how he contributed in assembling this exhibit which, even under ordinary

circumstances—without the devastating snowstorm—would have been a tremendous undertaking.

We were disappointed, however, that there were so few paintings by younger artists, especially Vida Kristolaitytė and Vidas Žilius.

Coming to us from current Lithuania which the older artists escaped, Žilius has much to say through his art, in a style that is original and very much his own. His militancy is subtle and symbolic. With his inner fury expressed by hands, hands and more hands—groping through evil and through night, he controls with strange antagonistic colors a world that must be structured and restructured. He has transformed his life experiences into pure art with the coolness of his mind and his hot searching colors amazingly controlled in a world where control has been lost.

Vida Kristolaitytė is a seething cauldron of vitality and power. Her talents rage to be expressed on vast canvasses as illimitable as the expanses of the skies. Recently, she has chosen to limit herself to smaller canvasses. Even within these diminished frameworks, her spirit explodes with questions, demanding answers from the earth, sea and sky. She paints with fluid violence and the intricate subtlety of the ocean. Her seascapes are turbulent, gloriously anguished soulscapes. Where does the soul go—from the agony of the sea? Perhaps to what Žilius is saying through his art?

We look forward to the 14th Annual Exhibit next year.

\$25,000 POETRY CONTEST

A \$1,000 grand prize will be offered in the largest poetry competition ever sponsored by the World of Poetry newsletter. There are an additional 199 prizes worth over \$25,000!

"We want to encourage new poets, even those who have never entered a poetry contest before," says Contest Director Joseph Mellon. "We expect our efforts to produce exciting new discoveries!"

For a free list of rules and prizes write, World of Poetry, 2431 Stockton Blvd., Dept. P, Sacramento, California 95817.

US Citizen Incarcerated By The Soviets

Senator Charles H. Percy, at the request of Mr. Kazys Sidlauskas, National President of the Lithuanian American Council, has asked President Reagan to take steps that Vytautas Skuodis, a Lithuanian dissident, be liberated from incarceration. V. Skuodis, born in Chicago, is considered to be an American citizen.

Vienybė, March 31, 1983

LITHUANIAN EASTER EGGS

ANTANAS TAMOŠAITIS

"Lithuanian Easter Eggs" is the first comprehensive study in English of a significant form of art. It is hard cover 8½ by 11, 216 pages, 80 pages of text with 135 colored and black and white illustrations, of 1870 Easter eggs. The book can be ordered from the author: Antanas Tamošaitis, RR 2, Kingston, Ont., Canada K7L 5H6. \$23.00 plus postage.

— EGGS AND EASTER EGGS MARGUČIAI

The egg is one of man's primary food staples, but as the cultural history of various nations illustrates, it bears a deeper significance; one that is mystical. Of course, the egg is regarded as the source of life as well as the promise of spring, and for these reasons its symbolic meaning was revered by cultured societies and primitive man alike. It would appear that there is no other similar product or object to which there has been attributed such diverse mystical power. Primitive peoples, worshippers of natural phenomena, associated the egg with a variety of natural occurrences: thunder, lightning, solar eclipses, storms, rain, draught, floods, fertility and so forth. Likewise, various religions ascribed godlike powers to the coloured egg. Certain Church feast days coincided with the egg colouring ritual and the myth of the coloured egg was even linked to the creation of the world.

The mythology of the coloured egg has its source in many human and natural phenomena. The egg was believed to be a charm offering protection against evil spirits, accidents, sickness, death and other such misfortunes. When the eggs were dyed, additional power and meaning was ascribed to the colours. For example, red was believed to protect man from evil spirits and the motif or pattern of the Easter egg symbolized the sun, moon, stars, love, devotion, faith, and so on. The myths or superstitions which the Easter egg symbolized were not only important to country dwellers in primitive times, but were also known and recorded by the Egyptians, Greeks, Persians, Chinese and other highly cultured nations. In these cultures the myth of the Easter egg has existed for thousands of years and Easter eggs have been valued and worshipped by the educated and the uneducated alike. Writers, poets, and artists created works in their praise.

The coloured egg also played a role in religious life. In the cathedrals of the Middle Ages it was common to find a display featuring natural ostrich or goose eggs as well as eggs forged from a precious metal or carved from crystal vases. The high esteem accorded the Easter egg was not limited to one Christian tradition but existed also in Buddhist and Moslem traditions. The Easter eggs together with the myths and superstitions they evoked have been found in the huts of peas-

Scratch-technique Easter egg patterns

ants, residences of nobles, and palaces of kings and princes. Necklaces, amulets, and rings imitating the egg shape were worn by the gentry and were given as gifts to honoured guests.

The Lithuanian nation actively contributed to the mythology and art form of the Easter egg. The peasants were particularly active in this field, firmly believing up to about the beginning of the 20th century in the egg's mystical power. According to some superstitions, the Easter egg could predict the turn of human fortune, that is to say, it could predict the wheat, fruit or honey harvest, livestock breeding and could offer protection from witches' spells. Lithuanians, as tillers of the soil and worshippers of nature, believed that the Easter egg had power to avert misfortunes and provide a more pleasant way of life.

The myth of the Easter egg has been closely linked to the social and religious life of the Lithuanian peasants. The coloured egg feast-days, especially Easter and St. George's day, were often occasions when young people met, in order to socialize with relatives and neighbours.

The most important aspect of the Easter egg for the Lithuanian cultural tradition was its artistic features: the variety and softness of tone, ingenuity of pattern, ancient symbolism, composition and multi-coloured texture. The treasury of Easter egg patterns, accumulated over hundreds of years, testifies to the high degree of aesthetic culture enjoyed by the peasants. And while, in modern times we are losing many of the myths and traditions linked to the Easter egg, the art form will long remain as a living example of Lithuanian folklore.

PREPARATIONS FOR EASTER AND THE EASTER EGG

In ancient times, before the advent of Christianity many nations had elaborate festivals commemorating the Spring Rite. In Lithuania Easter was the most important and the most widely

celebrated festival of the year. Easter marked the end of the winter chores and worries as well as the preparation of the soil for farming (plowing, the sowing of crops). Soon after Easter the whole family, as it were, would move out of the home and apply itself to outdoor tasks: turning up the garden, caring for the orchards, putting the beehives into order. It was as if, the peasants having awakened after a long sleep, were obliged, in this final week of Lent, to quickly impose a semblance of order on their land and in their homes. They busied themselves repairing fences, preparing flower beds, levelling the walks leading to the dwelling house. The interior of the home was thoroughly and painstakingly cleaned: floors were washed, walls sponged, tables and shelves scrubbed. On the first sunny day, fresh straw was put in the mattress, beds were aired, bedding and clothing were shaken out. Therefore, Easter was anticipated as the most important and festive of feast days. Just before the holiday, and in preparation for it, the whole family took a steam bath and donned new clothes. Following this there were numerous trips to church as well as visits from friends and neighbours. When Easter arrived, the Easter egg became the focus of attention: its colouring, staining, rolling, function as a gift, decorative value and symbolic significance.

Therefore, in the last week of Lent, on Palm Sunday, conversation turned for the first time to the Easter egg. Early on Palm Sunday, the first of the early risers grabbed a willow branch and began striking his sleeping fellows repeating, "The willow is lashing out, it is not I. Do you promise me an egg at Easter?" He continued to strike until the objects of this attention promised to give him a coloured egg at Easter. This custom was not restricted to children and youths; even young men would flog maidens. This then, was the first indication that it was time to think about colouring eggs for the Easter festival. The chief concerns of the young people, in that final week, were how to colour the greatest number of Easter eggs, and how to achieve a unique variety of tone and pattern. Armed with baskets and bags, they would rush out to the woods to gather natural dyes such as oak or alder bark, branches of budding birch, various buds, twigs and mosses. Ore was retrieved from puddles and bits of rusty metal were either collected around the home or procured at the local blacksmith's. Another common practice was to grind small chips of red brick, while bedding was a source of hay litter. From about mid-Lent housewives had been collecting onion skins, apple peelings, nutshells, herb tea, and other natural dye products. Peasants kept birch brushwood, dried weeds, flowers, leaves and roots all year round in the framework of their straw roofs. Just before Easter, these dyeing materials were cut into small pieces and boiled. At the same time, vinegar or alum was kept in ready supply for the purpose of strengthening the colours. Finally, old bowls in both glass and metal were gathered together from nooks and crannies for colour preparations and the Easter egg dyeing process.

[To be continued]

Wax-technique Easter egg patterns

LIETUVĖ AKTORĖ

Chicagos Court Theatre (University of Chicago, 5535 S. Ellis, 1983 m. repertuare yra klasikinė drama *Antigonė*. Ją režisuoja neseniai iš Rusijos pasitraukęs Timur Djordjadze.

Pastatymui naują vertimą paruošė Chicagos universiteto klasikinių kalbų profesorius Davis Grene ir religijų istorijos profesorė Wendy O'Flaherty.

Antigonę vaidina lietuvaitė, aktorė Ingrida Blekytė. Ji atliko vieną pagrindinių vaidmenų ir pirmajame Court Theatre spektaklyje praeitą rudenį—George Bernard Shaw komedijoje *You Never Can Tell*. *Antigonės* spektakliai vyko nuo vasario 24 iki kovo 20 dienos.

Rūta R. Kulytė išrinkta viena iš penkių University of Illinois at Chicago pirmojo kurso studentų, gavusių \$1,000 vertės FMC premiją. Premija skiriama universiteto studijas pradantiems už išskirtinius pasiekimus paskutinėje gimnazijos klasėje.

ŠIMTAMETĖ — PATVARI, BET DAUG IŠKENTĖJO

Rockford, Ill., Joana Bagdonaitė-Poškienė jau šešerius metus gyvena senelių prieglaudoj. Ten ir sulaukė šimto metų. Menkai girdi, visai prieš 10 metų neteko regėjimo, susikalba gryna lietuvių kalba, bet nenori tikėti, kad vasario šešioliktąją jau sulaukė 100 metų. Išmoktąją anglų kalbą užmiršo. Prižiūrėtojos turėjo surasti būdą—fonetiškai užsirašyti jos lietuviškus sakinius. Ir tik tuo būdu su senute susikalba. Kai ją lankydamos sūnus pasakė, kad "mama jau tu sulaukei 100 metų", ji storai atkirto: "Ot, tai už tai aš dabar jau esu niekam tikusi..."

Poškienė gimė 1883 m. Eitkūnuose, Prūsijoje, tik per sieną prie Kybartų. Jos tėvas iš Geistariškių kaimo, Vilkaviškio apskrityje, Prūsijoje tarnavo pas ūkininką. Motina Dambrauskaitė, taip pat kilusi iš Vilkaviškio apskrities.

Poškienė buvo pirmoji duktė. Tik vėliau dar gimė 9, bet gyvos išliko tik 3 sesutės, kurių jauniausia Matilda Čepulienė tebegyvena Rockforde.

Tėvai su didele šeima persikėlė į tada dar rusų valdomą Lietuvą. Persikėlė legaliai, nes "tėvas rusų kariuomenės tarnyboje nukrito nuo arklio, buvo sveikatoj pažeistas ir iš kariuomenės atleistas. Tėvas Pajevonyje, Vilkaviškio apskr. gavo bažnyčioj zakristijono darbą. Parapijoje tada vargoninkavo Chicagoje gyvenančio buvusio Lietuvos konsulo Antano Kalvaičio tėvas, ir, žinoma, jam daug pagelbėjo.

1912 m. Joana ištekėjo už Kazio Paškevičiaus iš Eglupių kaimo. Jaunavedžiai tuoj pat ruošėsi vykti į Ameriką. Bet Vokietijoje uoste patyrė, kad dėl vyro nesveikų akių į Ameriką nebus įleisti. Būdami jau

GAVO PREMIJĄ

Snieguolė Zalatoriūtė iš Berwyn, arti Chicagos gavo Lietuvių Žurnalistų Sąjungos paskirtą stipendiją \$250, žurnalistiką studijuojančiai jaunuolei, aktyviai besireiškiančiai lietuvių spaudoje ir veikloje.

Premiją įteikė Žurnalistų sąjungos pirmininkas J. Janušaitis Aušros 100 metų minėjimo sukakties minėjime kovo 4 d. Jaunimo Centre Chicagoje. Čia Zalatoriūtė buvo viena paskaitininkių, papasakojusi apie Aušros laikraščio kalbą. Taip pat trumpas paskaitas skaitė Robertas Vitas ir Mykolas Drunga.

Programai vadovavo Guoda Antanaitytė.

Aušros poeziją skaitė Aleksandra Gražytė ir Alida Vitaitė. Sveikino iš Cleveland, Ohio atvykusi Kultūros Tarybos pirmininkė Ingrida Bublienė.

Pažymėtina, jog S. Zalatoriūtė studijuoja žurnalistiką Illinois universitete Chicagoje, yra viena studentų laikraščio redaktorių.

uoste išvyko į Skotiją pas ten gyvenančius pažįstamus. Glasgowe jiems gimė du sūnus.

Po karo Britų vyriausybė paklausė, ar norėtų grįžti į Lietuvą, Paškevičiai sutiko, Raudonasis Kryžius tada jiems net ir kelionę apmokėjo. Apsigyveno Marijampolėje. Kol Lietuva buvo nepriklausoma, iš Lietuvos nenorėjo išvykti.

Po antrojo pasaulinio karo jos sūnus—Juozas Chicagoj, Antanas Rockforde—motiną pakvietė atvykti į Ameriką. Gavo Amerikos vizą, sūnus išpirko kelionę, dar išlaidoms pridėjo \$200. Bet Maskvos valdžia jos vistiek nesutiko išleisti. Tada senutė pati iš Marijampolės nuvyko į Maskvą, nuėjo į Amerikos Ambasada, ir iš jos atsisakė išeiti, kol išleis į Ameriką. Ambasados tarnautojai su Maskvos emigracijos įstaigomis turėjo kasdien susisiekti. Tą patį darė jos sūnus Amerikoje, nuolat asmeniškai, telefonais, telegramomis susisiekdami su Sovietų ambasada.

Abiejų ambasadų pareigūnai "pavargo". Nutarė "bėdos" atsikratyti—Joanai leido iš Maskvos išvykti. Tik 1955 m. jai pavyko su sūnumis susitikti. Procedūra, tačiau, truko net 4 metus!

•••

Poškienė atskrido į New Yorką 1959-aisiais metais. Chicagą pasiekė pora dienų prieš savo 76-ąjį gimtadienį. Jos sūnus tada gyveno Arizonoj. Jis motiną pasikvietė pas save.

Poškienei Arizona nepatiko—vasarą per karšta, per sausa, nėra žalumynų. Po metų persikėlė pas sūnų Antaną ir marčią Marytę į Rockford, Ill., kur gamta panašesnė Lietuvos gamtai.

Atrodo, kad jeigu nori išgyventi 100 metų, būk kantrus, patvarus, užsispyręs, bet ir pasiryžęs daug iškentėti!

Menininkės iš Vakarų Vokietijos po Margučio koncerto Chicagos Jaunimo Centre kovo 13 d. Kairėje—sol. Vilija Mozūraitytė ir pianistė Raminta Lampsaitytė. Nuotr. P. Maletos

Chicagoje pagerbė naują vicekonsulę

Marija Krauchūnienė

Kovo 11 d. Tautiniuose namuose Lietuvių moterų klubų federacija surengė naujosios vicekonsulės Marijos Krauchūnienės pagerbimą—banketą. Atidarė pirm. M. Marcinkienė, programai vadovauti pakviesdama Mariją Rudiene.

Pradėta menine dalimi. Solistė M. Momkienė, akompanuojant komp. D. Lapinskui, padainavo lietuvių kompozitorių dainų.

Oficialioje dalyje kalbėjo gen. konsulė Juzė Daužvardienė, papasakodama apie naująją vicekonsulę, kuri yra aukštaitė, augusi septynių brolių šeimoje. Kaune yra baigusi pedagoginį institutą, karo metu gyveno Vienoje ir Miunchene, kur studijavo filosofiją ir kalbas. Ten susipaži-

no su advokatu ltn. V. Krauchūnu. Chicagoje yra baigusi Wright kolegiją. Pagarsėjo lietuviškų parodų rengimu ir paskaitomis apie Lietuvą. Jos paskyrimą diplomatinei tarnybai konsulė Daužvardienė aukštai vertino.

Vicekonsulę sveikino ir sėkmės darbuose linkėjo daug bendrinių ir Chicagos lietuvių organizacijų atstovų. Raštu sveikino vys. V. Brizgys, St. Lozoraitis, dr. S. Bačkis ir V. Čekanauskas.

Vicekonsulė savo kalboje sakėsi esanti sujaudinta sveikinimais ir visu parengimu. Ji pabrėžė, kad jos paskyrimas toms pareigoms rodo, jog Lietuva nesanti nurašyta iš gyvenimo. Ji padėkojo visiems pobūvio rengėjams ir sveikintojams.

Vanda Kuraitė-Jokubauskienė, Akšenijos ir Broniaus Kurų, gyvenančių Chicagoje, duktė, šiais metais baigė Illinois universiteto Chicagoje bendrosios kriminologijos kursą. Gavo bakalauro diplomą. Dabar ji dirba Chicagos Eismo-Traffic Teisme.

Solistė Gina Čapkauskienė mokys lietuvių mergaičių chorą "Pavasari", kuris giedos ir balandžio 16 d. šv. Kazimiero parapijos 75-rių metų sukakties minėjime Cleveland, Ohio.

Vienybė, 1983 m. kovo 31 d.

KUR VELNIAS SĖDI?

KAZIMIERAS BALTRUKONIS

Drauge 3.19.83 išspausdintas A. K. rašinys "Susimaišymas daug painesnis". Autoriaus sakoma, kad Vatikano II suvažiavimas vienus sumaišęs, kitus savo potvarkiais patobulines. Kodėl? Esą prieš didžiausias šventes prie klausyklų būdavusios eilių eilės, o dabar nėra ko veikti. Kai kieno nemėgstama, kad moterys dalinančios Komunią, skaitančios šv. Raštą. Esą šv. Povilas liepęs moterims bažnyčioje tylėti. Jo žodis esąs šv. Rašto žodis, gi šv. Raštas esąs Dievo žodis.

Autorius ir klausia, kaip moteris iš tos bėdos iškapstyti. Bažnyčios vadai kai ką pakeitę. Pakeitę kai ką ir Liuteris, ir jis turėtų būti paskelbtas šventuoju. Už kai kurių įsakymų nevykdymą anksčiau žmonės būdavo žiauriai baudžiami, gądinami. To dabar nėra. Autorius klausia, ar už tai jokia "dūšėlė" nepatekusi "peklon"? Jei patekusi, tai kas ją iš ten išimsias? Esą būtų neteisėbė ją ten palikti, kai dabar jau ir penktadieniais mes galime su dešromis galinėti. Tik per vienus metus esą 3000 kunigų gavę leidimą tuoktis. Anksčiau juos būtų sutikusi ekskomunika. Dabar protestantai esą broliai Kristuje. Seniau žmogelis, pasimeldęs su protestantais, negavęs išrišimo. Esą dabar ir popiežius meldęsis su protestantais. Esą džiaugiamasi, kad šis susirinkimas anatemų (pasmekimų) nepaskelbęs, bet kaip su tais susirinkimais, kurie juos skelbė? Kurie tos pačios Bažnyčios vadai gerai darė? Viso to akivaizdoje autorius A. K. klausia, kur velnias sėdįs? Kur jis sėdįs, kada net Romoje jaučiama stoka drąsos. Baigdamas siūlo lietuviams receptą pagal geležinį dėsnį: mylėti Dievą ir artimą ne žodžiais, bet darbais. Smulkmenas padiktuosias sveikas gaspadoriškas protas.

Rašinys įdomus tuo, kad jis tilpo Drauge. Dėl rašinio minčių neprošalį šį tą pasakyti.

Velnias visuomet buvo, dabar yra ir visuomet bus visur ten, kur žmogus ką nors mąsto ir veikia. Velnias, kaip simboliška esybė, kaip blogio pasireiškimas. Nė vienas žmogus nėra saugus nuo jo įtakos, jo vilionių, pagundų. Joks žmogus, ar jis bus popiežius, kunigas, vyskupas, kardinolas, karalius, prezidentas, generolas, teologas, mokslininkas, filosofas, diktatorius, rašytojas ar paprastas kuklus žmogelis, negali būti absoliučiai teisingas, kada jis ką nors teigia ar kokią idėją skleidžia.

Politinės sistemos, religinės dogmos—žmogaus proto kūryba. Laikė viskas kinta: žmonės, jų idėjos, teorijos, tikėjimas, religijos. Dievo vardu daug kas šneka, bet tos šnekos tėra tik žmogaus išminties ar kvailumo demonstracija. Ji vienaip šaiposi šiandien, kitaip šaipysis rytoj. Tai yra žmogaus egzistencijos tragika ir komedija. Vadinamasis sveikas protas yra individo žibuoklė. Bet tik tokio, kuris šūkaudamas nejudinėja ant teisybės arkliuko, ant kokios religinės kumelaitės ir nemano, kad jo Dievas yra tikras Dievas.

Vienybė, 1983 m. kovo 31 d.

Mylėti Dievą daug kas pasišovęs. Visa bėda, kad Dievas, kaip visatos kūrėjas, niekuomet nebuvo, nėra ir nebus išaiškintas ir suprastas toks, koks jis iš tikrųjų yra. Kita bėda, kad jo garbei sukurtos religijos tiek, kiek jos praktikoje pasirodė, tapo daugiau politinio ir komercinio biznio institucijom. Trečia bėda, kad bemaž jos visos vilioja žmogų nesamu dangum, pomirtiniu gyvenimu ir už nuodėmes amžinu pragaru.

Ne artimą mylėti reikia, bet kiekvieną žmogų, vertą meilės. Artimą reikia gerbti, jam padėti, respektuoti jo egzistencines teises. Artimą reikia suprasti kaip kiekvieną žmogų, neatsižvelgiant jo įsitikinimų, religijos, tautybės, rasės.

Dievo žodis—slidus reikalas. Jei Jis iš viso šneka, tai ne žmogaus žodžiais. Jo kalba mistinė kalba. Ją gal gali jausti grynios širdies ir išprususios dvasios žmogus. Savai, individualiai, be jokių sąvokų ir terminų. Žmonės, pavadinti taip pat žmonių šventaisiais, niekuomet nekalbėjo ir nekalbės Dievo vardu. Tai yra tik fantastiški burbulai.

Roma drąsiai negali kalbėti. Ji kalba kanonų rėmuos. Šie gi tėra tik žmogaus sukurti nuostatai, labai kieto sprando, sunkiai pasiduoda laiko reikalavimams. Žmonijos vežimas rieda ne pagal kokius kanonus, ekonomines teorijas, bet spontaniškai, socialinio klimato įtakoje.

Viena didžiausių bėdų egzistencijoje yra ta, kad mes savanoriškai kišame galvas arba į koki politinį buitį maišą, arba į religinį krepšį. Įkišę nematome realybės tokios, kokia ji yra. Ir kaip tokius, kaip nematančius, mus už nosies vadžioja jau tie, kurie už mus gudresni, kurie sugeba žuvauti ir medžioti egzistencijos ežeruose ir miškuose.

Lietuviams gal ir reikia Dievą mylėti, bet, tą meilę reiškiant per Romą, lietuvis niekuomet nebus laisvas. Lietuviai gal reikia Dievo. Tačiau Lietuvai reikia žmogaus laisvos sielos, nesusietos su teokratinės institucijos direktivomis bei idejomis. Gaspadoriškas protas yra individualus protas, mėgstas savus liūliuojančius kviečių laukus. Kai jau kasmet tuoksis ne 3000 tūkstančiai kunigų, bet vis daugiau ir daugiau, kai kiekvienas žmogus bus sau kunigas, be išpareigojimų prašyti kieno nors nuodėmių atleidimo, tada gal ir kontaktas tarp Dievo ir žmogaus bus tampresnis, ir įprastas vergavimas pamažu išnyks.

Moterys ne kokios skruzdėlės, kad jas reiktų iš bėdų iškapstyti. Jos kai kuriais atvejais pranašesnės už vyrus. Jeigu jos eina prie altoriaus, tai jų teisės. Nei Biblijos "išmintis", nei šventųjų "filosofija" joms kelio neužstos. Jų kelias—laisvos egzistencijos kelias. Į buitį ritmą gali ir turi įsirikiuoti kiekvienas žmogus, neatsižvelgiant į lytį. Idėjoms ir papročiams vergauti linke ir vyrai, ir moterys. Iš proto ir jausmų nelaisvės laikas visiems stengtis išsikapanoti. Protas niekuomet nebuvo sveikas, o jausmai visuomet aistrų įtakoje.

Šiomet kovo 23 d. sukako 10 metų nuo brooklyniečio Prano Spūdžio mirties. Ta proga jo našlė Bronė Spūdienė su floridiete seserim Marija Akeliene ir būriu draugų aplankė jo kapą Cypress Hills kapinėse.

KĄ PABALTIEČIAI VIEŠAI PASISAKO

Jungtinis Pabaltiečių Komitetas Washingtono išsiuntinėjo anketą lietuvių, estų ir latvių veikėjams, turintiems su šiuo komitetu ryšių. Anketoje yra klausimai apie politines ir kitokias pažiūras. Iš suvestų anketos atsakymo duomenų ir apie politines pažiūras. Iš suvestų anketos atsakymo duomenų aiškėja, kad dauguma pabaltiečių vadovaujančių asmenų savo politinėse pažiūrose yra konservatyvūs (51.85%), republikonų partijai priklauso 50.2%, gausiai dalyvauja balsavimuose (lietuviai net 100%), 53.70% aukomis rėmė politinius kandidatus, apie 51% mano, kad

nebus karo tarp JAV ir Sovietų Sąjungos per ateinančius 20 m. Apie 68% pasisako už Helsinkio principų pabrėžimą, 87% palaiko Amerikos Balso ir "Radio Liberty" veiklą, 70.3% pasisako už sankcijas prieš Sovietų Sąjungą, 59.26% palaiko Reagano vykdomą lėšų skyrimą ginklavimuisi, 77% yra prieš atominio ginklavimosi sustabdymą, 42% mano, kad atominis karas negresia, 48% mano, kad socialinės programos lėšų siaurinimas pateisinamas, dauguma pasisako už Reagano ekonominę programą ir dauguma už gražinimą maldos į valdines mokyklas.

BALTIC DELIGHTS 1983

VISIT LITHUANIA—MAY, JUNE, JULY, AUGUST

Departures from New York, Montreal, Los Angeles and Seattle on Finnair wide body jets. Fly directly to Helsinki. Travel to Tallinn by ship and on to Riga by bus. Fly to Vilnius from Riga and fly from Vilnius to Tallinn.

MINI TOURS 10 NIGHTS/11 DAYS—5 NIGHTS VILNIUS,
2 NIGHTS RIGA
2 NIGHTS HELSINKI

From New York and Montreal tour rates \$1353.00—\$1561.00
Seattle \$1487.00—\$1692.00
From Los Angeles \$1628.00—\$1797.00

MAXI TOURS 14 NIGHTS/15 DAYS—5 NIGHTS VILNIUS,
2 NIGHTS RIGA,
3 NIGHTS TALLINN,
3 NIGHTS HELSINKI

From New York and Montreal tour rate \$1515.00—\$1723.00
Seattle \$1649.00—\$1854.00
From Los Angeles \$1790.00—\$1959.00

Tour includes *** all meals; transfers; taxes; First Class accommodations in Helsinki, Riga, Tallinn and Vilnius; daily sightseeing programs in the Baltics, [optional program in Helsinki]; excursions to Kaunas and Trakai. Land rates based on sharing twin accommodations, air rates on Group 10 Apex air fares in effect January 1, 1983.

EARLY BIRD DISCOUNTS FOR RESERVATIONS
DEPOSITED BEFORE MARCH 30

 FINNAIR
Simple elegance...
by Finnish design

FOR INFORMATION CONTACT STEPHANIE HORTON

UNION TOURS, INC.

6 East 36th Street, New York, N.Y. 10016
Tel. (212) 683-9500

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

NEW YORKO LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBO SUKAKTIS

New Yorko Lietuvių Atletų klubas (anksčiau žinomas ir kaip Brooklyno LAK) mini savo gyvavimo 80 metų sukaktį. Tai yra pats seniausias lietuvių sporto klubas Amerikoje ir, turbūt, visame pasaulyje. Jis suorganizuotas 1902 metais, valdžios čarterį gavęs 1903 m. kovo 9 d. tad nuo tada turėtų būti laikomas oficialus jo įsisteigimas.

Čarterį pasirašė: Pijušas Wyšniauskas, Jonas Liutkauskas, Jonas Palkauskas, Jonas Masilionis, Jonas Šunskis, Anupras Simonavičius, Joe Užupis. Pirmuoju klubo pirmininku išrinktas J. Palkauskas.

Sportinė klubo veikla stipriai išbujojo 1920-1930 metų laikotarpyje. 1921 metais įsigijus nuosavus namus 168 Marcey Ave., Brooklyno Williamsburgh dalyje. Energingam vadovui Vincui Osipauskui—Bill Welton pavyko suorganizuoti tvirtus basebolo, bokso, sunkumų kilnojimo ir imtyninkų vienetus.

Antrasis pasaulinis karas kiek pritemdė klubo sportinę veiklą, tačiau vos tik karo audra nurimo, Atletų klubo vadovybė pirmoji atsiliepė tremties stovyklose susispietusių sportininkų prašymams.

Gerai prisimename tremties reprezentacinio krepšinio vieneto kelionę po Prancūziją, kuris, ne tik savo žaidimu, bet ir (dėka Atletų klubo) apranga tinkamai

reprezentavo Europos krepšinio 1937 ir 1939 metų meisterį.

Emigracijos audrai išsisiūbavus, pirmieji tremties sportininkai, susispietę New Yorke buvo entuziastingai priimti į klubo eiles, ir jau 1949 m. krepšinio sezono brolių Andrulių, Biručių, Lauraičio, Mikulskio ir kitų sudarytas krepšinio vienetas išsikovojo New Yorko YMCA pirmenybėse meisterio vardą.

Pirmasis L.A.K. sportininkų pasirodymas Lietuvių sportinėse žaidynėse Toronte nebuvo sėkmingas, tačiau jau 1955 metų žaidynėse atletai krepšininkai vyrų grupėje išsikovojo meisterio vardą, o jaunieji pasitenkino antrąja vieta. 1957 m. Toronte LAK krepšininkai dar kartą įrodė savo pranašumą ir pasipuošė nugalėtojo titulu.

Paskutiniais metais krepšinio komandą atstovavo: Bagdonas, Birutis, Čilčius, Grybauskas, Keskonis, Kazlauskas, Mikulskis, Šlepetys, broliai Bačanskai, Dovydaitis, Kidžius, Kilbauskas, Vyšnius ir kiti.

Klubo veikla priklausydavo nuo jo darbuotojų, sporto veikėjų. Tokiais pokario metais yra buvę Artūras Andrulis, Aleksandras Vakselis, Algirdas Ruzgas, Antanas Bagdžiūnas ir kiti.

Kurį laiką veikla buvo susilpnėjusi, bet dabar į klubo priekį atėjus energingam Romui Keziui, ji vėl sustiprėjo.

Klubas į metines lietuvių žaidynes atsiveža didelius būrius jauni

Iš Detroito skautų Kaziuko mugės, kovo 6-tą. Dalis skautų prie savo iškeptos—“picos”. Kas sakė, kad vyrai nemoka virti bei kepti?

Jono Urbono nuotr.

mo, kuriuos atskraidina net lėktuvu, ko negali padaryti kiti lietuvių klubai.

Dabar klubas sparčiai ruošiasi Pasaulio Lietuvių žaidynėms įvyksiančioms birželio gale ir liepos pradžioje Chicagoy. Žada vykti apie 60 sportininkų, jų tarpe keletas iškilių sportininkų. Krepšininkas Ričardas Šimkus, per paskutinius 4 metus negalėjęs už LAK žaisti, nes žaidė centro puolėju už Princeton, New Jersey universitetą, vyks į Chicago ir, be abejo, labai sustiprins LAK vyrų krepšinio komandą. Vyks ir žymi lauko teniso žaidėjas Rima Jasaitytė, šiuo metu galbūt pati iškiliausia lietuvaite lauko tenise.

NAUJI A. ŠALNOS LAIMĖJIMAI

Kaunietis Algimantas Šalna, šauniai rungtyniavo pasaulio biatlono pirmenybėse Italijoje, kur jis kartu su komandos draugais pelnė pasaulio čempiono aukso medal estafetės varžybose. Kauno sportininkas labai sėkmingai pasirodė ir tarptautinėse žiemos žaidynėse Lachtyje, Suomijoje. Ten jis užėmė pirmąsias vietas 10 km ir 20 km. atstumuose.

KREPŠINIO VARŽYBŲ TAISYKLĖS

Minties leidykla Kūno kultūros ir sporto komiteto prie Ministrų Tarybos užsakymu išleido Tarptautinės krepšinio varžybų taisyklės, skirtas 1980-1984 metų laikotarpiui. Jas iš vokiečių kalbos vertė K. Grigaliūnas ir J. Jankauskas.

Siame leidinyje, kuris taip laukiamas krepšinio arbitro, trenerių bei pačių krepšininkų, ne tik supažindinama su šio žaidimo taisyklėmis, bet ir išsamiai pateikiami taisyklių komentarai, kuriuos būtų pravartu žinoti ir gausiems krepšinio sporto mėgėjams.

LAIMĖJO VILNIEČIAI

Šiauliuose įvyko Lietuvos jaunių laisvųjų imtynių pirmenybės, kuriose dalyvavo 156 sportininkai iš Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Kauno, Radviliškio, Joniškio, Kelmės, Kapsuko bei Kėdainių. Varžybų šeimininkai pasistengė, atletams sudaryti geras sąlygas rungtyniauti ir teisėjams ilsėtis ir dirbti.

Sėkmingiausiai ėmėsi Vilniaus komanda, surinkusi 86 taškus. Antroje vietoje liko Kauno miesto atstovai (51), trečioje—kelmiečiai (50).

Pagal svorių kategorijas nugalėjo: S. Šimkus (Kelmė), R. Gasionis, R. Smoliakovas, G. Jankaitas (visi—Vilniaus), J. Stapčinskis (Kauno rajono), E. Šimkus, O. Marcinkus (abu—Kelmės), E. Skrinskis (Klaipėdos), D. Janauskas, V. Vasiljevas (Klaipėdos), R. Sinkevičius (Kauno), J. Penikas (Kelmė), G. Bizinas, R. Maščinskas (abu—Kauno).

II-ųjų Pasaulio lietuvių dienų susiekimo komitetą sudaro: Jonas Baris, pirm.; Anatolijus Kazakevičius, vicepirm.; Teresė Drūtytė, Rita Likanderytė, Leonas Radvila, Ina Stravinskaitė ir Vida Šoliūnaitė.

Sparčiai auganti milijoninė.

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

Yra geriausia ir patogiausia bankinė įstaiga visiems lietuviams.

- KASA už paprastas taupymo sąskaitas moka **9%**
- Už IRA pensijų indėlius KASA šiuo metu moka **11%**
- Už didelius ir mažus sertifikatus KASA moka kiek galima aukščiausius procentus.
- Visiems taupytojams KASA lengvomis sąlygomis suteikia visų rūšių paskolas.

—KIEKVIENO ASMENS INDELIAI KASOJE APDRAUSTI IKI 100,000 DOL.—

KASOS įstaiga veikia savaitės dienomis nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, o penktadieniais iki 6 val. ir šeštadieniais iki 5 val. vak.

KASOS adresas: 86-01 114th Street, Richmond Hill, N. Y. 11418. Telefonas: [212] 441-6799

KASA kviečia visus jungtis į lietuvišką taupymo įstaigą.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y. 11418
Telefonas: Virginia 6-1800

MIRE KAZYS ALGENIS

Kovo 24 1 v. p. p. Jamaica ligoninėje mirė visuomenininkas, uolus Vienybės rėmėjas ir bendradarbis Kazys Algenis. Prieš savaitę jis rastas savo kambary vos gyvas, begulintis ant grindų. Nuvežtas į ligoninę, šiek tiek atsigaavo, bet vėl prarado sąmonę ir netrukus amžinai užmerkė akis.

Algenis buvo gimęs 1898 m. gegužės 13 d. Buvo Lietuvos kariuomenės savanoris. Iš kariuomenės išėjo leitenanto laipsniu. Vytauto Didžiojo universitete Kaune baigė ekonomijos mokslus. Tarnavo Lietuvos užsienio reikalų ministerijoje. Vėliau buvo paskirtas Lietuvos generalinio konsulato Karaliaučiuje sekretorium. Tada konsulu buvo pulk. Jonas Budrys, vėliau Lietuvos gen. konsulas New Yorke.

Velionis rėmė lietuvių patriotines organizacijas, spaudą, ypač Vienybę. Į Lietuvių Fondą įrašė Sibire mirusius du savo brolius.

Atsisveikinimas įvyko kovo 25 d. Šalinskienės laidotuvių koplyčioje. Kun. Antanas Račkauskas atliko bažnytinės apeigas. Atsisveikinimui vadovavo Tautinės S-gos skyriaus pirmininkas Apolinaras Vebeliūnas. Kalbėjo Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis, su kuriuo velionis Kaune tarnavo Lietuvos užsienio ministerijoje.

Lietuvių Bendruomenės Woodhaven, N. Y., apylinkės vardu

kalbėjo Kazimieras Bačiauskas, savanorių-kūrėjų vardu—Alfonas Koncė.

Palaidotas kovo 26 d. Cypress Hills kapinėse. Prieš laidotuves koplyčioj atsisveikinime dalyvavusieji sugiedojo Lietuvos himną, o maldą sukalbėjo kun. Antanas Račkauskas.

Laidotuvėms rūpinosi brolis Petras Katinas.

Kazio Algenio pasiges daug organizacijų narių, ypač lietuviškoji spauda. Vienybė, Karys ir kiti.

MIRĖ KUNIGAS PROF. STASYS YLA

Putnam, Conn., gyvenęs kun. prof. Stasys Yla, visuomeniniais reikalais nuvykęs į Chicagą, ten susirgo ir Loretto ligoninėje kovo 24 d mirė. Palaidotas kovo 28 d vienulyno kapinėse, Putnam, Conn.

Buvo gimęs 1908 m. sausio 5 d. Kuciūnų km., Ukmergės apskrity. Baigęs Ukmergės gimnaziją, įstojo į Kauno kunigų seminariją. Kunigu išventintas 1932 m. Studijavo Kauno universitete ir tobulinosi užsieny. Grįžęs į Kauną, universitete dėstė pastoracinę teologiją.

1936 m. Kaune sudarė redakcinį kolektyvą katalikiškos dvasios dienraščiui Dvidešimtas Amžius.

Karo metu nukentėjo nuo nacių, buvo suimtas ir kalėjo Stutthof koncentracijos stovykloj. Apie tai parašė knygą, ją pavadindamas "Žmonės ir žvėrys", kuri vėliau išversta į anglų kalbą "A Priest in Stutthof" vardu. Parašė eilę knygų katalikiškojo auklėjimo dvasioj.

Po karo ėjo sielovados pareigas Vokietijoje gyvenantiems lietuviams. Nuo 1950 m. gyveno Putnam, Conn., Nekalto prasidejimo seserų vienuoyne. Plačiai dalyvavo lietuvių kulturiniame gyvenime, rašė spaudoje, dirbo su jauniu.

Vytautas Beleckas ir sūnus Jonas, sav. Winter Garden svetainės, 1883 Madison St., Ridgewood, N. Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogomis. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDymo CENTRAS

DR. DONATAS ALEKSANDRAVIČIUS, VEDEJAS

Metro Dental Service, P. C.

116-06 MYRTLE AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: [212] 441-0909

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

Mirė prof. A. Vasaitis

Kovo 11 d. Putname, Conn., staigiai mirė prof. Antanas Vasaitis (Vasiliauskas). Palaidotas Putnamo kapinėse kovo 16 d. Liko žmona, trys sūnūs ir duktė su šeimomis.

Velionis buvo gimęs 1906 m. liepos 29 d. Karalių kam., Višakio Rūdos valsč., Marijampolės apskr.

1925 m. baigęs Marijampolės Rygiškių Jono gimnaziją, studijavo Žemės Ūkio akademijoje Dotnuvoje.

Ėjo įvairias atsakingas pareigas. Buvo Žemės Ūkio akademijos Dotnuvoje docentu, kol pradėtas organizuoti miškininkystės skyrius prie Vilniaus universiteto gamtos-matematikos fakulteto. Įsteigus fakultetą, Vasaitis buvo jo dekanu.

Atvykęs į Ameriką 1948 m., specializavosi mokslinėje medžių tyrimo srityje ir dirbo Madison, Wis., paskui Washingtone federalinės miškų tarnybos centre kaip tyrinėtojas.

Dalyvavo ateitininkų, pavasarininkų ir šaulių organizacijose.

Mire

Sausio 20 d. Perth mieste, Australijoje, mirė Veronika Miliauskienė, tautinių šokių mokytoja ir tauri lietuvė.

Gimusi prieš 56 m. Vilniaus krašte. Veronika Vilniuje lankė lietuvių gimnaziją. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją. Ten ji ištekėjo už Jono Miliausko ir 1949 m. emigravo į Australiją.

Dirbdama ligoninėje, ji liuoslaikiu mokė jaunimą tautinių šokių ir dalyvavo veikloje, ilgus metus būdama apylinkės sekretore. Turėjo gražų balsą ir dažnai paren gimuose dainuodavo.

A. a. Bronius Kliorė, anksčiau gyvenęs Cicerō lietuvių kolonijoje paskutiniu metu—St. Petersburge, Fla., mirė vasario 1 d. Nuliūdime liko žmona Floridoje, duktė Ramutė Bartuškienė su šeima Chicagoje ir sūnus dr. A. Kliorė Californijoje.

Jonas Bacevičius, buvęs mokytojas, mirė Hammond, Indiana, sulaukęs 82 m. amžiaus. Lietuvoje mokytojavo 25-erius metus.

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziunas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona, pyragai vedybiniam ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

WALSH & CASSESE

FUNERAL HOME, INC.

104-38 JAMAICA AVENUE

RICHMOND HILL, N. Y. 11418

212-849-2775

212-843-4620

OUR CHAPELS CAN ACCOMMODATE 200 PERSONS.

PARKING ON PREMISES.

J. MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MODERNI, VĖSINAMA KOPLYČIA

A. J. BALTON-BALTRŪNAS

LICENSED MANAGER AND NOTARY PUBLIC

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211

Tel. STagg 2-5043

Juozas Kavaliauskas

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Licensed Pennsylvania and New Jersey

1601 S. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.

Telefonas DEwey 4-5136

VIENYBĖ

LMK Federacijos Atvelykio tradicinė popietė įvyks sekmadienį, balandžio 10 d., sekmadienį, Kultūros židinio didžiojo salėje 4 v. p. p. Meninė programą atliks pianistė Aldona Kepalaitė, paskambinama dienai tinkamų kūrinų.

Dr. Marytė Žemaitienė su vyru Aleksandru išvyko į Romą porai savaitių. Ji dalyvaus Second European Congress of Obstetric Anaesthesia and Analgesia suvažiavime. Grįžę vyksta į Riviera Beach, Fla. į savo kondominiumą.

Tradicinis Margučių balius, ruošiamas Lietuvių Darbininkų Draugijos įvyks balandžio 23 d. 7 v. p. Fifi salėje, 94-05 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. Bilietų jau dabar galima gauti pas Draugijos narius.

Dariaus-Girėno minėjimas prie paminklo Williamsburg sekcijoje, Brooklyne įvyks šeštadienį liepos 16 d. 3 v. p. p. Šiomet minėjimas bus ypatingas, nes sueina 50 m., kai lakūnai skrido ir žuvo.

Laisvės Žiburio koncertas-balius

Laisvės žiburio radijo tradicinis pavasario koncertas ir balius įvyks šeštadienį, balandžio 9 d., 7 val. vakaro Kultūros židinyje, Brooklyne, N. Y.

Programoje bus atžymėta ir neeilinė sukaktis—akt. Vitalio Žukausko teatrinio darbo keturiasdešimtmetis. Aktorius Žukauskas su savo "Vieno žmogaus teatru" yra apvažinėjęs visą žemės rutulį, buvęs lietuvių kolonijose visuose kontinentuose, išskyrus Afriką, davęs dešimtis spektaklių.

New Yorke jo pasirodymai yra gana reti. Tad Laisvės žiburio vadovybė ir nusprendė akt. Žukauską pristatyti šios apylinkės lietuviams, jį pagerbti tokios reikšmingos sukakties proga ir drauge suteikti linksma vakarą visiems atsilankiusiems.

Šalia Žukausko, programoje dalyvaus ir naujai susikūrus dainos vienetas iš Montrealio, Kanados—A. Stankevičiaus vadovaujamas mergaičių trio. Tai visai naujas vienetas, tačiau jau spėjęs atkreipti dėmesį savo aukštu lygiu.

Siame vakare New Yorke visuomenei taip pat pirmą kartą viešai pasirodys Afganistano laisvės kovotojas kpt. Andrius Eiva. Nors jau daug kartų jis yra kalbėjęs į visuomenę radijo bangomis, tačiau nedaug kas jis pažįsta. Todėl čia bus gera proga visiems pasimatyti su šiuo nepaprastu kovotoju ir išgirsti jo gyva žodį.

Po programos, dalyvius linksmins šaunūs New Yorke estradinis vienetas "Jinai ir trys gintarai", vad. Vytauto Daugirdo. Veiks valgių ir gėrimų bufetai visose Kultūros židinio salėse, bus turtinga loterija, ir kitokių linksmybių. Ilgamečiai Laisvės žiburio

New Yorke vyr. skaučių židinio Vilijos sueiga šaukiama balandžio 12 d., antradienį 7:30 v. v. Alvitos Ruokis namuose, 87-81 96 St., Woodhaven, N. Y. Tel. 212-849-0775. Susirinkimas svarbus, visos narės prašomos dalyvauti.

Pabaltietės moterys balandžio 24 d. sekmadienį 4:30 v. p. p. Estu namuose, 34-ojo gatvė, Manhatane ruošia Tarybos 36-ąsias veiktos metines. Šiomet vaisės ruošia lietuvaitės.

Aktorius Henrikas Kačinskas, kovo 27 d. Sunny Hills, Floridoje paminėjęs savo teatrinę veiklą su daugeliu svečių iš įvairių Amerikos vietovių, atvyks į Brooklyną gegužės 14 d. dalyvauti premijų įteikimo ceremonijose.

Jonas Augustinčius organizuoja lietuviškųjų pinigų ir medalių parodą, įvyksiančią II-jų Pasaulio lietuvių dienų metu Jaunimo centre, Chicagoje. Ten pat vyks ir lietuvių filatelistų paroda, organizuojama Jono Adomėno.

renginių dalyviai žino, kad čia galima sutikti seniai matytų ar ir visai nematytų tautiečių iš arti ir toli.

Bilietai į šį renginį yra platinami iš anksto, o taip pat gaunami prie įėjimo. Visos vietos numeruotos, ir todėl norintys gauti geresnes vietas, bilietus turėtų įsigyti iš anksto. Kaina—7 dol., vaikams iki 15 m.—5 dol.

Laisvės žiburio radijo rėmėjų klubo valdyba maloniai kviečia New Yorke, New Jersey ir Connecticut apylinkių lietuvius gausiai atsilankyti, pasidžiaugti linksma programa ir tuo paremti lietuvišką radiją, kuris mūsų apylinkėje atlieka tokį reikšmingą lietuviybės ugdymo darbą. LŽ. INF.

Dail. Antanas Tamošaitis jo knygos "Lithuanian Easter Eggs" pristatyme kovo 13 d. Kultūros židinyje. Iš k. į d.: Antanas Rimydis, Kristina Pikūnė, A. Matulaitis, A. Tamošaitis, L. Milukienė ir L. Balsys.

Jono Valaičio nuotrauka

Dail. Antanas Tamošaitis autografuoja savo knygą "Lithuanian Easter Eggs" Vienybės red. Jonui Valaičiui. Kairėje—poetas Antanas Rimydis.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

Dail. Antanas Tamošaitis Brooklyne

Dailininkas Antanas Tamošaitis, nepriklausomybės laikais Lietuvoje paruošęs kelių tomų "Sodžiaus meno" veikalų seriją, gyvendamas Kanadoje su žmona dailininke Anastazija sukūrė "Lithuanian National Costume" veikalą, o 1982 m. išėjo iš spaudos jo "Lithuanian Easter Eggs" knyga, kurioje anglų kalba yra 80 puslapių teksto su 135 puslapiais autentiškai lietuviškų margučių. Knygoje yra nuotraukų ir 170 margučių aktualių iš 1870 lietuviškų autentiškiausių margučių. Nurodoma jų kilmė ir vietovės. Tą brangią meno vertybę, sukauptą didelio formato liuksusinėje knygoje, kovo 13 d. pats dailininkas atvežė New Yorke ir apylinkės lietuviams. Kultūros židinio dalyvavo apie pora šimtų žmonių.

Nuo 2 iki 3 v. p. p. kelios dešimtys mėgėjų mokėsi puošti margučius vašku ir skutinėjimu.

Margučius dažyti mokė: Astra Bilerienė, Birutė Kidolienė ir Rūta Kidolytė, Elena Ruzgienė ir Marija Žukauskienė.

3 v. p. p. Lietuvių Tautodailės Instituto New Yorke skyriaus sekretorė Jadvyga Kregždienė pri-

statė iš toliau atvykusiuosius svečius: iš Toronto Leopoldą Balsį, kuris paryškino lietuvių liaudies meno svarbą, ir jauną dailininkę Kristiną Pikūnę.

LTI New Yorke skyriaus pirminkė Lilė Milukienė apibūdino "Lithuanian Easter Eggs" knygą.

Dail. Tamošaitis su jumoru ilgokai kalbėjo apie margučių meną, apie tai, kaip jis rinko medžiagą, važinėdamas po visą Lietuvą. Atsakinėjo ir į klausimus.

Buvo parodytas Juozo Miltenio spalvotas filmas apie tautinius drabužius, su poeto Henriko Nagio paaikškinimais. Buvo pavaizduota, kaip dail. Tamošaitienė iš gamtoje surinktų augalų, medžio žievių pagamina dažus, kaip siulus katilė nudažo. Parodė verpimo techniką, audimą. Ypač buvo idomu stebėti, kaip audžiami kilimai.

Parodė ir talkininkus, vėliau G. Breichmanienės vadovaujamas tautinių šokių ansamblis "Gyvataras", dėvėdamas dail. Tamošaitienės pagamintus tautinius drabužius, pašoko keletą šokių.

Prie įėjimo buvo krūva knygų. Paklaustos parduotuvės, kiek jų parduota, atsakė, kad virš 30.

Besidomintiems tautiniu menu verta ir Margučių knygą įsigyti. New Yorke apylinkėje knygą galima gauti pas L. Milukienę, 111 Grohmans La., Plainview, L. I., N. Y. 11803. Knygų viso išplatinta jau virš 2,000. Labiausiai knygą domisi bibliotekos ir Tautodailės institutai. J. Valaitis

New Yorke skautai ruošia metinį koncertą Kultūros židiny balandžio 23 d., šeštadienį. Programą atliks kvartetas Harmonija.

Pabaltiečių stovykla vyks rugpjūčio 18-21 d. d. Latvių stovyklavietėje, New Hampshire valstijoje. Stovyklos planavimo susirinkimas įvyks balandžio 9 d. 4 v. p. p. latvių stovyklavietėje "Priedainėje", Freehold, New Jersey. Stovyklos organizatoriai laukia pasiūlymų. Veiklus latvių jaunimo atstovas Karlis Cerbulis stengiasi sudaryti pastovią pabaltiečių jaunimo sąjungos valdybą.

Vienybė, 1983 m. kovo 31 d.